

RAPORT Z WIZYTACJI

(ocena programowa)

dokonanej w dniach 21 – 22 maja 2012 r. na kierunku „biologia”
prowadzonym w obszarze nauk przyrodniczych, dziedzinie nauk biologicznych w zakresie
dyscypliny naukowej biologia na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia
o profilu ogólnoakademickim realizowanych w formie stacjonarnej
na Wydziale Biologii i Nauk o Środowisku
Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie

przez zespół oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej w składzie:

przewodnicząca: prof. dr hab. Grażyna Jaworska - członek PKA

członkowie:

- dr Krystyna Brzozowska – Przychodzeń – członek PKA,
- dr hab. Bożena Witek - ekspert PKA,
- mgr Agnieszka Socha-Woźniak - ekspert ds. formalno–prawnych PKA,
- Aleksandra Zachara - ekspert PKA, studentka.

Krótką informacja o wizytacji

Polska Komisja Akredytacyjna po raz pierwszy oceniała jakość kształcenia na wizytowanym kierunku z własnej inicjatywy (**Załącznik nr 3**).

Raport Zespołu Oceniającego został opracowany na podstawie: przedłożonego przez Uczelnię Raportu Samooceny oraz przedstawionej w toku wizytacji dokumentacji, hospitacji zajęć, jak również spotkań i rozmów przeprowadzonych z Władzami Uczelni i Wydziału, pracownikami oraz studentami ocenianego kierunku, a także analizy wylosowanych prac dyplomowych i ich recenzji.

Załącznik nr 1 Podstawa prawna wizytacji

Załącznik nr 2 Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego.

1. Koncepcja rozwoju ocenianego kierunku formułowana przez jednostkę

1). Misja Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie została wyrażona w Uchwale Senatu nr 80/2011 z dnia 16 czerwca 2011 r., natomiast Strategia Uniwersytetu na lata 2003-2020 została przyjęta w Uchwale Senatu nr 38/2003 z dnia 20 listopada 2003 r.

(z późn. zm). Misją Uczelni jest przede wszystkim „wszechstronne kształcenie zgodne z ideą integralnego rozwoju człowieka, które uwzględnia perspektywę nauki i wiary oraz umożliwia pełne wzrastanie jednostki w harmonii ze społeczeństwem”. Ponadto „zgodnie z ideą universitasscientiarum Uniwersytet kształci w zakresie nauk humanistycznych-społecznych, teologicznych i matematyczno-przyrodniczych, dążąc do poszerzania obszaru badań o nowe dziedziny.”

Utworzony z dniem 1 września 2009 r. Wydział Biologii i Nauk o Środowisku (Uchwałą Senatu Nr 67/2009 Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie z dnia 25 czerwca 2009 r.) przejął studentów pierwszego roku studiów kierunków: „biologia” i „inżynieria środowiska” z 2 Wydziałów: odpowiednio Wydziału Filozofii Chrześcijańskiej oraz Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego – Szkoły Nauk Ścisłych UKSW.

Wydział nie posiada odrębnie zdefiniowanej misji i strategii wpisując się ze swoimi działaniami w cele strategiczne Uczelni sformułowane z perspektywy studentów, badań naukowych, dydaktyki, posiadanego potencjału oraz środków finansowych. Jednak z przeprowadzonych rozmów z władzami Uczelni i Wydziału wynika, że ideą, którą przyjęto na etapie tworzenia kierunku, było utworzenie kierunku „biologia” wyspecjalizowanego w biologii człowieka. W związku z tym, w programie studiów znalazło się kilka przedmiotów kierunkowych związanych z biologią człowieka (np. Anatomia człowieka, Ekologia człowieka, Biologia człowieka, Fizjologia człowieka, Prymatologia). Takie podejście wpisuje się w pełni w misję i strategię Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego i znacząco może odróżnić ten kierunek od innych kierunków prowadzonych w Polsce. Koncepcja kształcenia na prowadzonym kierunku jest generalnie zgodna z dotychczasowymi standardami kształcenia, a realizowana specjalność mieści się dobrze w kierunku. Na Wydziale trwają prace dostosowawcze do wymagań KRK.

Na Wydziale prowadzona jest jedna specjalność, którą studiuje stosunkowo mała liczba studentów, tak więc różnorodność ścieżek kształcenia nie jest duża i nie wydaje się żeby mogła być wyraźnie i elastycznie kształtowana w obszarze kierunku studiów. Ponadto Wydział nie wykorzystał możliwości zwiększenia różnorodności kształcenia poprzez zaoferowanie studentom odpowiedniej ilości zajęć fakultatywnych. Tak więc studenci realizują „sztywny” program, bez możliwości jego modyfikacji i dopasowania do indywidualnych oczekiwań studenta, choćby w zakresie przedmiotów fakultatywnych, których praktycznie w ofercie dydaktycznej nie zaproponowano.

2). Kształcenie na kierunku „biologia” prowadzone jest na poziomie studiów I i II stopnia. Absolwenci uzyskują tytuł zawodowy licencjata lub magistra. Kształcenie realizowane jest na podstawie obowiązujących do dnia 30 września 2011 r. standardów kształcenia dla kierunku „biologia” podanych w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 lipca 2007 r. w sprawie określenia standardów kształcenia dla poszczególnych kierunków

oraz poziomów kształcenia, a także trybu tworzenia i warunków jakie musi spełniać uczelnia, by prowadzić studia międzykierunkowe oraz makrokierunek (Dz. U. z 2007 r. Nr 164, poz. 1166). Realizowany program studiów I i II stopnia został zatwierdzony Uchwałami Rady Wydziału Biologii i Nauk o Środowisku UKSW, odpowiednio: Nr 3/2011 z dnia 20 maja 2011 r. oraz Nr 2/2011 z dnia 15 kwietnia 2011 r. (z późn. zm).

W opracowaniu i kształtowaniu koncepcji kształcenia na kierunku „biologia” biorą udział przede wszystkim interesariusze wewnętrzni (tj. nauczyciele akademicy, studenci itd.) natomiast znikomy jest formalny udział interesariuszy zewnętrznych. Opracowywany zgodnie z Krajowymi Ramami Kwalifikacji program kształcenia będzie uwzględniał sugestie i potrzeby interesariuszy zewnętrznych, których udział jest przewidywany w nowej, poszerzonej Radzie Programowej Kierunku. Zgodnie z informacją otrzymaną podczas wizytacji, do czasu powołania nowej Rady Programowej Kierunku, programy kształcenia będą wysyłane do konsultacji do wybranych przedstawicieli pracodawców: wybranych uczelni wyższych, instytutów PAN i branżowych (studia doktoranckie), firm farmaceutycznych, laboratoriów chemicznych i biochemicznych, wojewódzkich i powiatowych inspektoratów ochrony środowiska, zarządów parków narodowych i rezerwatów, szkół ponadpodstawowych. Interesariusze zewnętrzni nie biorą zatem obecnie bezpośredniego udziału w kształtowaniu koncepcji kształcenia na kierunku „biologia”. Na poziomie Wydziału Biologii i Nauk o Środowisku brak jest bowiem formalnej współpracy z praktykami i pracodawcami funkcjonującymi w otoczeniu zewnętrznym jednostki realizującej kształcenie na ocenianym kierunku studiów. Rozpoczęte prace nad dostosowaniem kierunku do wymagań znowelizowanej ustawy dają szansę na udział zewnętrznych interesariuszy w procesie doskonalenia koncepcji kształcenia na ocenianym kierunku

Ocena końcowa 1 kryterium ogólnego „znacząco”

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) Wizytowany kierunek wpisuje się w misję i strategię Uczelni, choć misja i strategia kierunku nie zostały formalnie zdefiniowane i zapisane. Na wizytowanym kierunku obowiązuje jeden program kształcenia, tak więc nie zaoferowano możliwości wyboru i elastycznego kształtowania oferty kształcenia. W zakresie innowacyjności oferty kształcenia należy podkreślić specyfikę kierunku „biologia” na Wydziale Biologii i Nauk o Środowisku UKSW, ukierunkowanego na biologię człowieka, co wyróżnia ten kierunek od innych.

2) W opracowaniu i kształtowaniu koncepcji kształcenia na kierunku „biologia” nie biorą obecnie udziału w sposób sformalizowany interesariusze zewnętrzni, a koncepcja kształcenia powstaje przede wszystkim w oparciu o kompetencje i doświadczenie kadry naukowo-dydaktycznej. Dostosowanie kierunku do wymagań znowelizowanej ustawy daje szansę na udział także interesariuszy zewnętrznych.

2. Spójność opracowanego i stosowanego w jednostce opisu zakładanych celów i efektów kształcenia dla ocenianego kierunku oraz system potwierdzający ich osiągnięcie

1). Wizytacja na kierunku biologia Wydziału Biologii i Nauk o Środowisku UKSW w Warszawie miała miejsce w momencie przygotowań do przejścia z dotychczas obowiązującego systemu standardów kształcenia na mające obowiązywać od 1.10.2012 r. Krajowe Ramy Kwalifikacji.

Proces tworzenia programu kształcenia zgodnego z rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 2 listopada 2011 r. w sprawie Krajowych Ram Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego (Dz. U. Nr 253 poz. 1520) na Wydziale Biologii i Nauk o Środowisku Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie jest zaawansowany. Gotowa jest już:

a) dokumentacja dotycząca opisu efektów kształcenia dla programów kształcenia o profilu ogólnoakademickim w kategoriach wiedzy (10/8 efektów odpowiednio dla studiów I i II st. studiów), umiejętności (12/11 efektów) i kompetencji społecznych (7/7 efektów) w postaci tabeli odniesień efektów kierunkowych do efektów obszarowych. Kierunkowe efekty kształcenia, w ponad 90% stanowią kopię obszarowych efektów kształcenia w zakresie nauk przyrodniczych. Opis efektów kształcenia, stanowiący załącznik 3 w Raporcie Samooceny, został uchwalony przez Radę Wydziału Biologii i Nauk o Środowisku na posiedzeniu w dniu 16 marca 2012 r. i uchwalony przez Senat UKSW na posiedzeniu dnia 22 marca 2012 r. (Uchwała Nr 27/2012 Senatu UKSW w sprawie określenia efektów kształcenia dla kierunków studiów na Wydziale Biologii i Nauk o Środowisku. Sformułowanie efektów kształcenia było poprzedzone udziałem pracowników Wydziału w seminariach i warsztatach organizowanych przez UKSW. Należy stwierdzić, że zdefiniowane efekty kształcenia są właściwe dla kierunku biologia.

b) dokumentacja związana z programem studiów, w której wskazano: poziom kształcenia (studia I i II st.), profil kształcenia (ogólnoakademicki), formę studiów, tytuł zawodowy uzyskiwany przez absolwenta (licencjat lub magister - odpowiednio dla studiów I i II st.), liczbę punktów ECTS konieczną dla uzyskania tytułu zawodowego w obu przypadkach, liczbę semestrów, obszar kształcenia, dziedzinę nauki, dyscyplinę naukową, związek z misją UKSW i jej strategią rozwoju, ogólne cele kształcenia oraz możliwości zatrudnienia (typowe miejsca pracy) i kontynuacji kształcenia przez absolwentów studiów, wymagania wstępne (oczekiwane kompetencje kandydata) – zwłaszcza w przypadku studiów drugiego stopnia, zasady rekrutacji, warunki realizacji programu studiów (częściowo), wymiar, zasady i forma odbywania praktyk, sumaryczne wskaźniki (punkty ECTS) charakteryzujące program studiów (częściowo),

c) opis planu studiów, w którym poszczególnym przedmiotom/modułom przypisano symbole efektów kształcenia, jakie student uzyska po zaliczeniu przedmiotu (tylko dla

studiów I st.), nr semestru, liczbę ECTS – dla poszczególnych przedmiotów, liczbę godzin dla poszczególnych modułów, formę zajęć, sposób sprawdzenia efektów kształcenia (tylko dla studiów I st.), charakter przedmiotu – obowiązkowy, do wyboru.

Na Radzie Wydziału w dniu 4 kwietnia 2012 r. poinformowano o przygotowanym już „wzorcowym sylabusie” mającym na celu wypracowanie ujednoliconej formy tego dokumentu oraz, że nowe sylabusy będą każdorazowo poddawane ocenie merytorycznej Rady Programowej Kierunku. Zespołowi Wizytującemu został przedstawiony przykładowy sylabus przedmiotu Metody kultur *in vitro*, dla którego zdefiniowano 9 szczegółowych efektów kształcenia: w kategoriach wiedzy - 5, umiejętności - 1 i kompetencji społecznych - 3, podano zakres tematów wykładów i ćwiczeń, literaturę (bez rozgraniczenia na obowiązkową i uzupełniającą), kryteria oceniania i sposób zaliczenia. Jednak należy zwrócić uwagę, że w sylabusach nie określono celu przedmiotu oraz w zakresie weryfikacji efektów kształcenia zdefiniowanych dla przedmiotu powinna być precyzyjnie określona - dla każdego efektu umieszczonego na liście efektów kształcenia – ze wskazaniem metody sprawdzenia oraz czy i w jakim stopniu został on osiągnięty przez studenta.

W czasie przygotowywania raportu nie jest możliwa ocena spójności założonych celów oraz specyficznych i szczegółowych efektów kształcenia dla ocenianego kierunku w odniesieniu do KRK, można natomiast określić ich zgodność z obowiązującymi wcześniej standardami kształcenia dla kierunku biologia (rozporządzenie MNiSzW z dn. 12 lipca 2007 r. w sprawie standardów kształcenia dla poszczególnych kierunków oraz poziomów kształcenia, a także trybu tworzenia i warunków, jakie musi spełniać uczelnia, by prowadzić studia międzykierunkowe oraz makrokierunki), bowiem wszyscy studenci i pierwsi absolwenci kierunku biologia, którzy opuścili mury Uczelni w 2011 r. studiowali według programów przygotowanych na podstawie standardów.

Sylabusy przedmiotów, które zamieszczono w załączniku 8 Raportu Samooceny opracowano zgodnie z zasadami obowiązującymi przed wejściem w życie Rozporządzenia MNiSzW w sprawie KRK dla szkolnictwa wyższego. W przedstawionych kartach przedmiotów znajdują się informacje o celach kształcenia, treści kształcenia, natomiast brak w nich wskazania osiągniętych przez studentów efektów kształcenia. W przeważającej większości są one dobrze opracowane, także napisane w sposób jasny i zrozumiały dla studentów. W pojedynczych sylabusach brakuje: celu przedmiotu, metod oceny, podziału realizowanych treści na wykłady i ćwiczenia, podziału literatury na obowiązkową i uzupełniającą. Zastrzeżenia budzi karta przedmiotu „**Genetyka**” (studia I st., rok III, sem. 5), gdzie jako metody nauczania podano m.in. laboratorium. Z opisu przedmiotu nie można wywnioskować jakie treści są tu realizowane, natomiast z analizy metod oceny wyników wynika, że były to zajęcia seminaryjne (prezentacje referatów, udział w dyskusji) i ćwiczenia obliczeniowe. Niezrozumiały jest także opis przedmiotów „**konwersatorium z fizjologii zwierząt**” (studia I st., rok III, sem. 5) oraz „**konwersatorium z fizjologii behawioralnej**” (studia I st., rok III,

sem. 6) - powinien być podany sugerowany przez prowadzącego zestaw tematów i literatura. W tym przypadku kwestię wyboru tematu i literatury pozostawiono w gestii studentów, a prowadzący zatwierdza lub zmienia wybrany temat. Uwagę zwracają dwa sylabusy niestarannie przygotowane. Jest to: „**biotechnologia**” (studia I st., rok III, sem. 6), której opis jest bardzo lakoniczny, nie określono jakie treści są realizowane na wykładach a jakie na ćwiczeniach. Podana jest tylko jedna pozycja literatury. Drugim przedmiotem, którego karta jest nieprawidłowo przygotowana są „**podstawy biologii molekularnej**” (studia I st., rok II, sem. 4). Opis tego przedmiotu także jest bardzo ogólny, nie określono w nim jakie treści są realizowane na ćwiczeniach a jakie na wykładach. Literaturę stanowi jedna pozycja mało związana z tematem (podręcznik L. Stryera – Biochemia).

Konstrukcja programów kształcenia opracowana zgodnie z w/w rozporządzeniem jest zgodna z obowiązującymi w chwili opracowywania tych programów standardami kształcenia i umożliwia osiągnięcie postawionych wówczas celów kształcenia. Założone cele kształcenia w powiązaniu z treściami kształcenia z poszczególnych przedmiotów oraz odbycie praktyki zawodowej, jeżeli zostaną w pełni zrealizowane, składają się łącznie na zasób wiedzy, umiejętności i kompetencji pozwalający na wykształcenie absolwenta o kwalifikacjach opisanych w standardach kształcenia. Pracodawcy nie uczestniczyli w opracowaniu koncepcji kształcenia.

Plany zajęć są dostępne studentom w gablotach przed Dziekanatem oraz na stronie internetowej Wydziału oraz w systemie USOSWeb UKSW. Tematy ćwiczeń z niektórych zajęć wywieszane są przy laboratoriach, ponadto studenci na zajęciach są informowani co mają przygotować na następne.

2). W odniesieniu do standardów kształcenia, według których Zespół Wizytujący oceniał kierunek, efekty kształcenia zostały sformułowane przez sylwetkę absolwenta oraz w niektórych sylabusach. Tak określone efekty są sformułowane przeważnie w sposób zrozumiały, są mierzalne i podlegają weryfikacji, według tradycyjnych metod przyjętych przez poszczególnych nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia. Natomiast efekty kształcenia zgodne z KRK są na etapie ich opracowania, tzn. zostały prawidłowo zdefiniowane dla studiów I stopnia oraz jak zaznaczono wyżej, opis ten nie jest jeszcze kompletny dla studiów II stopnia. Także karty przedmiotów opracowane zgodnie z KRK nie są jeszcze dopracowane. Należy przy tym wskazać, że weryfikacja efektów kształcenia zdefiniowanych dla przedmiotu powinna precyzyjnie określać - dla każdego efektu umieszczonego na liście efektów kształcenia – metody sprawdzenia, czy i w jakim stopniu został on osiągnięty przez studenta, a tego w chwili obecnej nie można potwierdzić.

3). Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie obecnie jest na etapie dostosowania programów kształcenia do wymogów związanych z wejściem w życie rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie Krajowych Ram Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego. Uczelnia wprowadza zmiany dotyczące modyfikacji planów

studiów i programów kształcenia mających na celu dostosowanie do KRK na mocy uchwały nr 126/2011 Senatu UKSW w Warszawie z dnia 15 grudnia 2011 r. w sprawie wprowadzenia wytycznych dotyczących projektowania planów studiów i programów kształcenia, a także planów i programów studiów podyplomowych i kursów dokształcających podejmowane są w Uczelni działania mające na celu dostosowanie programów kształcenia do wymogów związanych z wejściem w życie wyżej wymienionego rozporządzenia. W treści uchwały sformułowane zostały wytyczne dla rad podstawowych jednostek organizacyjnych w sprawie projektowania efektów kształcenia oraz uchwalania programów studiów dla określonych kierunków studiów, poziomu, profilu kształcenia i formy studiów. Ilekroć w wytycznych jest mowa o programie kształcenia, rozumie się przez to opis zakładanych przez UKSW efektów kształcenia, zgodnych z KRK i program studiów stanowiący opis procesu kształcenia prowadzącego do uzyskania tych efektów.

Zgodnie z uchwałą „program studiów określa:

- a) *moduły kształcenia – zajęcia lub grupy zajęć – wraz z przypisaniem do każdego modułu zakładanych efektów kształcenia oraz liczby punktów ECTS,*
- b) *plan studiów prowadzonych w formie stacjonarnej lub niestacjonarnej,*
- c) *sposoby weryfikacji zakładanych efektów kształcenia osiągniętych przez studenta.”*

Zgodnie z przyjętą w ww. uchwale procedurą Senat UKSW do 30 kwietnia przed rozpoczęciem roku akademickiego, na którym program studiów będzie obowiązywał, przyjmuje w drodze uchwały efekty kształcenia dla poszczególnych kierunków studiów na podstawie projektów przedstawionych przez Rady Wydziałów. Na bazie uchwalonych przez Senat efektów kształcenia rady podstawowych jednostek organizacyjnych uchwałą plany i programy studiów w terminie do 31 maja b.r. Efekty kształcenia mają zostać określone według wzoru stanowiącego załącznik do ww. uchwały w podziale na wiedzę, umiejętności i kompetencje zewnętrzne.

Opis efektów kształcenia dla ocenianego kierunku studiów uchwalony został na posiedzeniu Rady Wydziału Biologii i Nauk o Środowisku w dniu 16 marca 2012 r., a następnie przez Senat UKSW uchwałą nr 27/2012 z dnia 22 marca 2012 r. Obecnie trwają prace nad przypisaniem efektów kształcenia poszczególnym przedmiotom i modułom przedmiotów oraz dostosowaniem istniejącego programu do wymagań Krajowych Ram Kwalifikacji.

W okresie wizytacji, która odbyła się w okresie dostosowującym programy studiów do KRK, nie istniał jeszcze opracowany kompleksowy system weryfikacji efektów kształcenia. M.in. funkcjonująca obecnie weryfikacja nie obejmuje oceny efektów z rozróżnieniem wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych.

Organizacja procesu kształcenia na kierunku „biologia” oparta jest na przepisach ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, aktach wykonawczych, w tym obowiązujących

do 30 września 2011 r. standardach kształcenia dla kierunku, a także przepisach wewnętrznych Uczelni (tj. Statucie, Regulaminie Studiów, Uchwałach Senatu, Zarządzeniach Rektora i Dziekana Wydziału).

Realizacja roku akademickiego odbywa się na podstawie harmonogramu zajęć oraz sesji egzaminacyjnych ustalanych w Kalendarzu akademickim 2011/2012 Zarządzeniem Rektora UKSW Nr 17/2011 z dnia 6 kwietnia 2011 r., który przedstawiany jest studentom na początku roku akademickiego.

Na Wydziale funkcjonują metody weryfikacji osiągnięcia przez studenta zakładanych efektów kształcenia wypracowane w oparciu o dotychczasową długoletnią praktykę akademicką. Metody te zależą od rodzaju przedmiotu. Zgodnie z Regulaminem studiów, nauczanie poszczególnych przedmiotów odbywa się za pomocą różnych tradycyjnych metod dydaktycznych: wykłady, ćwiczenia audytoryjne, laboratoryjne, seminaria, konwersatoria, zajęcia terenowe. Pomoce dydaktyczne udostępniane są studentom również w formie elektronicznej, co daje studentom możliwość samodzielnej pracy i przygotowania się do zajęć z wyprzedzeniem, bądź uzupełniania ewentualnych braków. Sprawdzanie zdobytej wiedzy i umiejętności na zajęciach odbywa się poprzez testy, kolokwia, prace kontrolne, sprawozdania z ćwiczeń laboratoryjnych, a na seminariach, konwersatoriach i ćwiczeniach audytoryjnych poprzez ocenę prezentacji multimedialnych, napisanie i/lub wygłoszenie przez studentów referatów. Brana pod uwagę jest również aktywność w dyskusji i obecność na zajęciach. Forma zaliczenia przedmiotu – ustna lub pisemna ustalana jest przez prowadzącego. Przy egzaminach i zaliczeniach na ocenę stosuje się sześciostopniową skalę ocen od 2,0 do 5,0, co 0,5 oceny.

Wymagania dotyczące egzaminów, prac zaliczeniowych, kolokwiów itp. zostały określone w sylabusach do poszczególnych przedmiotów. Na pierwszych zajęciach z każdego przedmiotu studenci informowani są przez wykładowcę m.in. o sposobie bieżącej kontroli wyników nauczania, trybie i terminarzu zaliczenia, oraz o terminach dyżurów i konsultacji. Harmonogram egzaminów podawany jest do wiadomości studentów trzy tygodnie przed początkiem sesji, umieszczany jest na stronie internetowej Wydziału oraz w gablotach obok Dziekanatu. Studenci informowali Zespół oceniający, że prowadzący konsekwentnie przestrzegają zasad zaliczenia przedmiotu przedstawionych na pierwszych zajęciach. Studenci są oceniani obiektywnie, na podstawie swoich umiejętności oraz mają możliwość obejrzenia swoich prac u prowadzących. W trakcie rozmowy studenci wyrazili opinię, że zakładane efekty kształcenia są sprawdzalne. Wiedza jest weryfikowana podczas egzaminów. Umiejętności natomiast są sprawdzane w trakcie laboratoriów i ćwiczeń.

Organizację i sposób przeprowadzania praktyk m. in. zasady odbywania praktyk, zadania studentów w trakcie praktyk, jak również sposób zaliczania praktyk zawodowych na Wydziale Biologii i Nauk o Środowisku znajdują się w Załączniku do Uchwały Rady Wydziału z dnia 9 kwietnia 2010 r. Pełnomocnik Dziekana ds. praktyk oraz władze

dziekańskie informują studentów o procedurach realizowania praktyk, nie tylko w zakresie merytorycznym, ale też w zakresie procedur przygotowania, dokumentowania i potwierdzania praktyk. Na praktyki kieruje studentów kierownik Biura Karier UKSW (powołanego Zarządzeniem Nr 47/2005 Rektora UKSW z dnia 20 grudnia 2005 r. z późn zm.). Studenci realizują praktyki w samodzielnie wybranych przez siebie instytucjach, zgodnie z profilem realizowanego kierunku studiów lub mogą korzystać z oferty praktyk przedstawionej przez Biuro Karier. Realizacja praktyk następuje po uprzednim uzyskaniu zgody Pełnomocnika Dziekana ds. praktyk na odbycie praktyki w danej placówce. Pełnomocnik ds. praktyk dokonuje również odbioru recenzji sporządzonej przez opiekuna praktyk z ramienia instytucji, potwierdzając ją wpisem do „Dziennika praktyk”, a następnie do indeksu i karty okresowych osiągnięć studenta.

Szczegółowe zasady organizacji procesu dydaktycznego; oceniania i zaliczania określone są w **„Regulaminie studiów UKSW” w rozdziale VI** (dostępny również na stronie internetowej).

Procedura dyplomowania, obowiązująca na kierunku biologia została określona w **Regulaminie Studiów, w rozdziale IX. Praca dyplomowa, ukończenie studiów**. Obowiązująca na ocenianym Wydziale procedura jest standardowa dla tego kierunku. Zgodnie z Regulaminem dyplom może uzyskać absolwent, który zrealizował program przewidziany dla danego stopnia studiów (zaliczając wszystkie przedmioty przewidziane programem studiów), wykonał pracę dyplomową (w przypadku studiów II st.), a także złożył pozytywnie egzamin dyplomowy. Podstawą obliczenia ostatecznego wyniku studiów jest suma $\frac{1}{2}$ średniej ocen z toku studiów oraz $\frac{1}{2}$ średniej ocen pracy dyplomowej i egzaminu dyplomowego. Zarówno § 167 ust. 2 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz. 1365 z późn. zm.), jak i § 47 ust. 1 Regulaminu studiów stanowią, iż datą ukończenia studiów jest data złożenia egzaminu dyplomowego. Studia I stopnia na kierunku kończą się napisaniem pracy dyplomowej i zdaniem egzaminu licencjackiego. Jedynie w obecnym roku akademickim tj. 2011/2012 - zgodnie z realizowanym programem - studia nie przewidują wykonania pracy dyplomowej, w to miejsce wprowadzono w V i VI semestrze konwersatoria – po dwa – do wyboru przez studentów. Warunkiem przystąpienia do egzaminu dyplomowego jest zaliczenie wszystkich przedmiotów i praktyk przewidzianych w programie nauczania oraz uzyskanie co najmniej 180 punktów ECTS, uzyskanie oceny co najmniej dostatecznej z pracy licencjackiej, jeżeli przewiduje ją program. Praca licencjacka może mieć formę pracy opisowej będącej samodzielnym opracowaniem wybranego tematu lub pracy eksperymentalnej, prezentującej wyniki samodzielnie wykonanej – pod bezpośrednią opieką promotora pracy badawczej.

Studenci studiów drugiego stopnia są zobowiązani złożyć pracę magisterską. Warunkiem dopuszczenia do egzaminu magisterskiego jest uzyskanie zaliczenia wszystkich przedmiotów i praktyk przewidzianych w programie nauczania oraz co najmniej 120 punktów ECTS i oceny

co najmniej dostatecznej z pracy magisterskiej. Pracę magisterską student wykonuje pod kierunkiem nauczyciela akademickiego mającego tytuł naukowy lub stopień naukowy doktora habilitowanego. W szczególnie uzasadnionych przypadkach Rada Wydziału może upoważnić do kierowania pracą magisterską nauczyciela akademickiego lub specjalistę spoza Wydziału, mających stopień naukowy doktora. Podobne wymagania, jak w stosunku do promotorów stosuje się do recenzentów prac. W/w wymagania wobec promotorów i recenzentów stosuje się także w przypadku pracy licencjackiej.

Tematy prac dyplomowych nauczyciele akademicy zgłaszają do Pełnomocnika Dziekana ds. studiów, następnie są one udostępniane na stronie internetowej, w celu ich wyboru przez studentów. Brak jest w Uczelni zapisów o liczbie osób przypadających maksymalnie na jednego promotora. Na Wydziale przyjęto, że nie może to być więcej niż 10 osób wykonujących pracę licencjacką i 3 osoby realizujące prace magisterskie. Sugeruje się zmniejszenie liczby studentów wykonujących pracę licencjacką u jednego promotora. Oceniając prace dyplomowe (licencjackie) stwierdzono, że największa liczba prac przypadająca na jednego promotora to 6, kolejny opiekował się trzema. Na podstawie przedstawionych tematów prac magisterskich odnotowano, iż największa liczba osób przypadających na jednego promotora to 3.

W czasie wizytacji Zespół Wizytujący przejrzał praktycznie wszystkie prace dyplomowe – licencjackie, studentów kończących studia pierwszego stopienia w roku akademickim 2010/2011 (jak dotychczas był to jedyny rok, który uzyskał absolutorium). Wśród prac znajdują się zarówno prace badawcze, jak i przeglądowe, o zróżnicowanej tematyce badawczej. Prace dyplomowe prezentują zróżnicowany poziom merytoryczny i edytorski. Znaczna liczba prac przygotowana jest zgodnie z przyjętymi zasadami (proporcje i sekwencja kolejnych rozdziałów), jednak niektóre prace mają niepoprawny układ lub strukturę (brak wniosków, streszczenia, brak sformułowanego celu badań). Oceny prac czasem są nieadekwatne. Nie zawsze jest przestrzegana zasada, by przynajmniej jedna z osób dokonujących oceny pracy – promotor lub recenzent była samodzielnym nauczycielem. Druki recenzji (oceny pracy dyplomowej) nie zawsze mają charakter merytoryczny, są zbyt lakoniczne, brak w nich uzasadnienia wystawionej oceny. Ponieważ wypełniane są ręcznie, nie zawsze są czytelne. Ogólnie, prace dyplomowe świadczą o dobrym kształceniu na kierunku „biologia”, bowiem poziom zdecydowanej większości ocenianych prac był dobry i bardzo dobry, były dobrze zredagowane, zasadnicze rozdziały odpowiadały typowym dla prac dyplomowych. Piśmiennictwo, często obszerne i w języku angielskim, było związane z tematyką prac. Zaleca się jednak systematyczną ich kontrolę pod kątem przyjętych zasad obowiązujących przy ich przygotowaniu edytorskim.

Ocenę wybranych prac dyplomowych zawiera **Załącznik nr 4 Ocena losowo wybranych prac etapowych oraz dyplomowych.**

W **Raporcie Samooceny** zaznaczono, że prace dyplomowe realizowane na kierunku biologia nie wymagają weryfikacji w oparciu o system antyplagiatowy, ponieważ mają głównie charakter eksperymentalny (choć podczas weryfikacji prac zauważono również prace przeglądowe). Rzeczywiście prawdopodobieństwo popełnienia plagiatu przez studentów w przypadku realizacji pracy eksperymentalnej jest dużo mniejsze niż w przypadku prac monograficznych, jednak istnieje takie zagrożenie. W związku z tym Zespół Wizytujący uważa, że oceniany Wydział powinien wdrożyć system antyplagiatowy.

Osiągnięcia studentów są dokumentowane zgodnie z obowiązującymi przepisami. Poddane oglądowi wybrane karty okresowych osiągnięć studenta oraz protokoły zaliczenia przedmiotu pozwoliły na stwierdzenie, iż są one prowadzone poprawnie, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 września 2011r. w sprawie dokumentacji przebiegu studiów (Dz. U. Nr 201, poz. 1188). W wybranych losowo teczках absolwentów znajdują się wymagane dokumenty związane z przebiegiem studiów oraz procesem dyplomowania. Analiza dyplomów i suplementów oraz protokołów egzaminu dyplomowego wykazała, że sporządzane są one poprawnie. Teczka akt osobowych studenta ma być przechowywana w archiwum Uczelni przez okres 50 lat (zgodnie z § 4 ust. 2 wymienionego wyżej rozporządzenia).

Skala odsiewu na studiach pierwszego stopnia kierunku **biologia** jest bardzo duża i wynosi:

Rekrutacja 2008/09: 40 studentów przyjętych, odsiew po I roku - 42,5% , po II roku – 57,7% , studia ukończyło 17 studentów - 42,5 % przyjętych;

Rekrutacja 2009/10: 67 studentów przyjętych, odsiew po I roku - 31,4%, po II roku – 43, 3%, studia ukończyło 38 studentów - 56,7% przyjętych;

Rekrutacja 2010/11: 62 studentów przyjętych, odsiew po I roku- 33,9%, studiuje 41 studentów.

Odsiew po I roku wynika głównie z rezygnacji studentów ze studiów z powodu błędnego wyboru kierunku studiów, oraz z braku postępów w nauce, co w konsekwencji prowadzi do niezaliczenia roku. Odsiew po II roku wynika z powtarzania roku i urlopów. Jest to znaczący odsiew wobec niedużej liczby studiujących na tym kierunku studiów (149 studentów).

Oceniana jednostka nie prowadzi kształcenia na odległość.

4). Wydział Biologii i Nauk o Środowisku jest to Wydział młody, niespełna trzyletni. Pierwszych 16 absolwentów studiów pierwszego stopnia kierunku **biologia** opuściło mury Uczelni w 2011 r, z czego większość kontynuuje naukę na studiach drugiego stopnia, dlatego w tym przypadku nie można jeszcze ocenić losów absolwentów.

Jednocześnie należy zaznaczyć, że na Uniwersytecie Kardynała Stefana Wyszyńskiego tworzony i wprowadzony jest ogólnouczelniany system monitorowania losów absolwentów. Także oceniany Wydział podjął już odpowiednie działania. Jak zaznaczono w **Raporcie**

Samooceny w dniu 21 czerwca 2011 r. Wydziałowa Komisja ds. Jakości Kształcenia, powołana przez Dziekana WBNS obradowała wspólnie z pracownikami Ośrodka Badań Jakości Kształcenia i Ewaluacji (OBJ) (ogólnouczelniana jednostka). W czasie spotkania poruszane były kwestie m. in. opracowywania sylabusów na bazie efektów kształcenia i obowiązku monitorowania losów absolwentów

Ocena końcowa 2 kryterium ogólnego „w pełni”

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) Założone cele kształcenia w powiązaniu z treściami kształcenia z poszczególnych przedmiotów oraz odbycie praktyki zawodowej składają się łącznie na zasób wiedzy, umiejętności i kompetencji pozwalający na wykształcenie absolwenta o kwalifikacjach i przyjętych deskryptorach opisanych w standardach kształcenia zgodnymi z dotychczas obowiązującym rozporządzeniem MNiSzW z dnia 12 lipca 2007 r. oraz z sylwetką nakreśloną w **Raporcie Samooceny**.

2) Efekty kształcenia zdefiniowane w sylabusach są sformułowane na ogół w sposób zrozumiały i pozwalają na opracowanie przejrzystego systemu ich weryfikacji, stąd też ocena częściowa „w pełni”, z zaznaczeniem, że na etapie wprowadzania nowych kart przedmiotów zgodnych z KRK, należy zwrócić uwagę na dopracowania sylabusów przedmiotów wymienionych jako niedopracowane w raporcie Zespołu. Studenci mają dostęp do sylabusów przedmiotów.

3) W systemie weryfikacji etapowych i końcowych osiągnięć studenta stosuje się typowe formy: kolokwia, sprawozdania z ćwiczeń, prezentacje multimedialne, egzaminy. Proces dyplomowania przebiega poprawnie. Obowiązujący system zapewnia przejrzystość i obiektywizm w formułowaniu ocen.

4) Monitorowanie losów absolwentów kierunku nie jest jeszcze prowadzone. Wydział Biologii i Nauk o Środowisku jest to Wydział młody, niespełna trzyletni. Pierwsi absolwenci studiów pierwszego stopnia kierunku „biologia” opuścili mury Uczelni w 2011 r., z czego większość kontynuuje naukę na studiach drugiego stopnia.

3. Program studiów a możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia

1). Zgodnie z art. 68 ust. 1 pkt. 2 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym oraz § 34 pkt. 6 Statutu Uczelni, Rada Wydziału Biologii i Nauk o Środowisku uchwała plany studiów i programy kształcenia dla ocenianego kierunku studiów. Wymagania dotyczące kształcenia w ocenianej jednostce objęte są standardem dla kierunku biologia, określonym w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 lipca 2007r. w sprawie standardów kształcenia dla poszczególnych kierunków oraz poziomów kształcenia, a także

trybu tworzenia i warunków, jakie musi spełniać uczelnia, by prowadzić studia międzykierunkowe oraz makrokierunki.

Program studiów I stopnia według standardu obejmuje ogólną liczbę nie mniej niż 2200 godzin dydaktycznych i przewiduje obowiązek odbycia 3 tygodniowej praktyki zawodowej. Studia kończą się nadaniem tytułu zawodowego licencjata, trwają nie krócej niż 6 semestrów, a liczba punktów ECTS wynosi nie mniej niż 180. Na ocenianym kierunku wymagania ogólne pod tym względem są spełnione; ogólna liczba godzin wynosi 2205, z czego wykłady stanowią 900 godz. (40,8%), ćwiczenia 1305 godz. (59,2%), w tym ćwiczenia laboratoryjne - 345 godz. (15,7%).

Zwraca uwagę zbyt mała ilość ćwiczeń laboratoryjnych w stosunku do ćwiczeń audytoryjnych, co niewątpliwie odbija się na jakości kształcenia. Zastrzeżenia budzi także sposób prowadzenia ćwiczeń laboratoryjnych z przedmiotu „Podstawy biologii molekularnej”. Z opinii studentów wynika, że na zajęciach tych wykonują polecenia prowadzących, ale nie rozumieją treści i sensu wykonywanych ćwiczeń. Mają również możliwość poprawiania ćwiczeń trzykrotnie, aż do osiągnięcia poprawnego wyniku, a jeżeli im się to nie uda materiał praktyczny zaliczają teoretycznie pisząc kolokwia.

Laboratoria są wspólne dla kilku przedmiotów, co wymaga dużego nakładu pracy nie związanej bezpośrednio z dydaktyką (sprzątanie przez asystentów i prowadzących po każdych zajęciach, aby umożliwić przeprowadzenie następnych zajęć). Pomocą w przygotowaniu zajęć laboratoryjnych jest jeden pracownik techniczny, co nie jest wystarczające. Sytuacja taka spowodowana jest brakiem wystarczającej liczby pomieszczeń laboratoryjnych. Władze Uczelni i Wydziału oraz kadra naukowa - jak zaznaczono w **Raporcie Samooceny** i co podkreślali pracownicy na spotkaniu - bardzo liczą na planowane w najbliższym czasie oddanie do użytku uniwersyteckiego Centrum Laboratoryjnego Nauk Przyrodniczych. W Centrum Wydział uzyska laboratoria umożliwiające studentom kierunku biologia naukę w warunkach zapewniających wymagane obecnie w naukach przyrodniczych standardy kształcenia a dodatkowo pracownikom Wydziału – warsztat pracy badawczej. Pracownicy – jak twierdzili na spotkaniu z kadrami - żywo interesują się postępem prac budowlanych. Większość z nich widziała „swoje” laboratoria na planie, a niektórzy mieli możliwość dokonania zmian w planach mających na celu przystosowanie tych pomieszczeń do własnych potrzeb badawczych.

Czas trwania studiów i określony nakład pracy studenta, wyrażony jako liczba punktów ECTS – 180, nie budzą zastrzeżeń – są zgodne z wymaganiami zapisanymi w części I standardów kształcenia dla kierunku biologia „Ustalenia ogólne”. Sposób wyliczenia nakładu pracy studenta, obejmującego zarówno jego pracę w czasie zajęć prowadzonych na Uczelni, (godziny kontaktowe), jak i jego pracę własną (czas przeznaczony na samodzielne uczenie się, przygotowanie się do zajęć, wykonanie projektów, przygotowanie referatów, przygotowanie się do kolokwium i egzaminów) nie został przedstawiony, jednak analiza

przypisanych poszczególnym przedmiotom punktów ECTS pozwala stwierdzić, że zastosowano wyliczenia zgodnie z przyjętymi w większości krajów europejskich standardami oraz obowiązującymi w Polsce regulacjami. Jeden punkt ECTS odpowiada efektom kształcenia, których uznanie wymaga od przeciętnego studenta 25-30 godzin pracy.

Punkty ECTS są przypisane wszystkim przedmiotom występującym w programie nauczania, które podlegają ocenie, z wyjątkiem wychowania fizycznego. Zastosowane wyliczenia są podobne jak w innych uczelniach polskich. Zasadności stosowania i przydatności w procesie dydaktycznym punktów ECTS nie rozumieją natomiast studenci. Studenci kojarzą je tylko z opłatą za warunkowe zaliczenie przedmiotu. Punkty te nie są wykorzystywane do indywidualizowania procesu kształcenia, ponieważ na studiach I stopnia nie ma możliwości wyboru fakultetów (poza konwersatoriami), a na studiach II stopnia jest mała liczba studentów i do wyboru są tylko seminaria dyplomowe, prowadzone przez promotora pracy magisterskiej. Trudno także stwierdzić, czy system ten odgrywa rolę w indywidualizowaniu procesu kształcenia, poprzez wymiany międzyuczelniane i międzynarodowe, ponieważ z możliwości takiej skorzystała do tej pory 1 osoba.

Program przewiduje konieczność zdania 32 egzaminów.

Zespół Oceniający, analizując plany i programy studiów stwierdził, że sekwencja przedmiotów określonych w planie studiów jest przyjęta prawidłowo i jest konsekwencją przemyślanych zależności i uwarunkowań, wynikających z treści stanowiących bazę dla coraz to bardziej złożonych zagadnień. Przedmioty ogólne oraz podstawowe realizowane są przede wszystkim w pierwszych trzech semestrach, a większość przedmiotów kierunkowych przewidziano w późniejszych semestrach - IV, V i VI. Najmniejsze obciążenie godzinowe występuje w semestrze VI, w którym studenci skoncentrowani są na pisaniu pracy dyplomowej. Także według studentów przedmioty ułożone są w prawidłowej sekwencji, ponieważ wcześniej zrealizowane przedmioty ułatwiają realizację kolejnych modułów.

Wymogi standardów kształcenia dla studiów pierwszego stopnia w zakresie **grupy treści podstawowych** są spełnione. Program przewiduje łącznie 270 godzin dydaktycznych (23 p. ECTS) matematyki, fizyki i biofizyki oraz chemii na wymaganych 210 godzin (22 p. ECTS).

Spełnione są również wymogi standardów dla **grupy treści kierunkowych**. Przedmioty kierunkowe z tego zakresu stanowią łącznie 1515 godzin (120 p. ECTS) wobec zapisanych w standardach 675 godzin i 71 punktów ECTS. Chociaż standardy kształcenia nie określają w jaki sposób powinny zostać podzielone przedmioty kierunkowe pomiędzy poszczególne cztery zakresy treści kształcenia, to po dokładnej analizie można stwierdzić, że najwięcej uwagi poświęcono 3 grupie treści kierunkowych (Kształcenie w zakresie różnorodności i ewolucji organizmów) – 540 godzin (44 p. ECTS), najmniej 4 grupie treści kierunkowych (Kształcenie w zakresie biologii środowiskowej) – 225 godzin (16 p. ECTS), 1 grupie treści kierunkowych (Kształcenie w zakresie biologii molekularnej i podstaw biotechnologii) – 390

godzin (30 p. ECTS), zaś 2 grupie (Kształcenie w zakresie budowy, funkcji i rozwoju organizmów) – 360 godzin (30 p. ECTS).

Nie są spełnione wszystkie wymagania standardów w V grupie „**Inne wymagania**”. Program nauczania powinien przewidywać zajęcia z zakresu ochrony własności intelektualnej oraz bezpieczeństwa pracy i ergonomii. W omawianym programie studiów I stopnia brakuje zajęć z tego zakresu. W standardach kształcenia w zakresie chemii w efektach kształcenia zapisano jako jeden z elementów umiejętności i kompetencji – bezpieczne postępowanie z chemikaliami. Można przypuszczać, że programy nauczania poszczególnych przedmiotów zakładają uzyskanie efektów kształcenia w tym zakresie, natomiast ergonomii poświęcony jest jeden wykład z antropologii.

Zajęcia terenowe wg standardu powinny stanowić nie mniej niż 120 godzin, zaś w omawianym programie realizowane są w wymiarze tylko 90 godzin (7 p. ECTS). Na zajęciach studenci (wykorzystując wyjątkowo dogodne położenie Uczelni) poznają florę i faunę Mazowsza, ze szczególnym uwzględnieniem Puszczy Kampinoskiej i doliny Wisły (chodzą do lasu, są tam wytyczone ścieżki edukacyjne). W **Raporcie Samooceny** podkreślono, że w miarę możliwości Uczelnia organizuje wyjazdy umożliwiające studentom zapoznanie się z fauną i florą różnych regionów Polski. W tym roku studenci pierwszego roku zajęcia terenowe będą odbywać w miejscowości Szymbark w terminie 6-13 lipca 2012 r. Potwierdza to dokument WBNS - 4003-2/12 dotyczący przydziału funduszy na wyjazd. (Studenci pokrywają 50% kosztów zakwaterowania i koszty wyżywienia). W czasie wizytacji w ramach zajęć terenowych studenci III roku byli na czterodniowym wyjeździe. Uwzględniając kilkudniowe wyjazdy terenowe należy uznać, że wymagane 120 godzin zostanie osiągnięte.

Oferta zajęć do wyboru jest niewystarczająca. Stanowią ją tylko dwa seminaRIA dyplomowe w wymiarze 60 godzin. Podczas wizytacji poinformowano Zespół, że Uczelnia ma świadomość niespełnienia tego wymogu, tłumacząc się brakiem kadry.

Program studiów II stopnia według standardów obejmuje ogólną liczbę nie mniej niż 1000 godzin dydaktycznych. Studia kończą się nadaniem tytułu zawodowego magistra, trwają nie krócej niż 4 semestry, a liczba punktów ECTS wynosi nie mniej niż 120. Na ocenianym kierunku wymagania ogólne pod tym względem są spełnione; ogólna liczba godzin wynosi 1005, z czego wykłady stanowią 375 godz. (37%), ćwiczenia 630 godz. (63%), w tym ćwiczenia laboratoryjne - 45 godz. (7,1%). Stanowi je tylko jeden przedmiot – metody kultur *in vitro*. Czas trwania studiów i określony nakład pracy studenta, wyrażony jako ilość punktów ECTS – 120, nie budzą zastrzeżeń – są zgodne z wymaganiami zapisanymi w części I standardów kształcenia dla kierunku **biologia** „Ustalenia ogólne”. Analiza przypisanych poszczególnym przedmiotom punktów ECTS pozwala stwierdzić, że wyliczono je prawidłowo. Program przewiduje zdanie 16 egzaminów.

Wymogi standardów kształcenia dla studiów drugiego stopnia w zakresie **grupy treści podstawowych** są spełnione. Program przewiduje realizację łącznie 105 godz. (13 p. ECTS) na wymaganych 75 godz. (8 p. ECTS). Spełnione są także wymagania w grupie **treści kierunkowych**. Realizowane są treści kierunkowe z sześciu zakresów kształcenia w wymiarze 300 godz. (27 p. ECTS): metod kultur *in vitro*, technik rekonstrukcji filogenezy, hydrobiologii, ekologii ewolucyjnej, biologii wybranych grup organizmów (ekologia obszarów wodno-błotnych) i genetyki człowieka, wobec wymaganych w standardzie co najmniej czterech zakresów kształcenia w wymiarze 120 godz. (12 p. ECTS).

Dzięki wprowadzonemu systemowi ECTS studenci mają możliwość uznania okresu studiów odbywanych za granicą oraz w innych uczelniach polskich. W obecnym roku jedna osoba uczestniczy w wymianie studentów w ramach programu międzynarodowego ERASMUS.

Podstawowe zasady organizacji i sposobu przeprowadzania praktyk zawodowych określa Regulamin Praktyk Studenckich w UKSW, stanowiący załącznik do zarządzenia nr 7/2012 Rektora UKSW z dnia 14 lutego 2012 r. Szczegółowe zasady organizacji praktyk na Wydziale Biologii i Nauk o Środowisku określa załącznik Nr 1 do Uchwały RW WBNS z dnia 9. 04. 2012 r. dostępny na stronie internetowej.

§2 w/w dokumentu stanowi „*Na praktyki kieruje studentów kierownik Biura Karier UKSW. Zaliczenie praktyki wpisuje do indeksu, karty zaliczeniowej i w USOS pełnomocnik dziekana WBNS ds. praktyk studenckich, natomiast finansowym rozliczeniem praktyk zajmuje się Biuro Karier UKSW*”.

Program, zakres i organizacja praktyk nie budzą zastrzeżeń. Wymiar praktyk zawodowych jest zgodny z obowiązującymi dotąd standardami kształcenia dla kierunku biologia. Organizacja praktyk jest poprawna. Opracowano wzory odpowiednich formularzy i dokumentów. Dokumentację dotyczącą praktyki stanowią wypełnione: *porozumienie w sprawie organizacji praktyk studenckich, dziennik praktyk i karta praktykanta*. Wszystkie z tych dokumentów – okazano Zespołowi, który stwierdził, iż są one prawidłowo wypełniane. Karta praktykanta UKSW stanowi potwierdzenie odbycia praktyk i jest włączana do akt osobowych studenta. Studenci mogą odbywać praktyki w samodzielnie wybranych przez siebie Instytucjach (zgodnie z profilem realizowanego kierunku studiów) lub skorzystać z oferty praktyk przedstawionej przez Biuro Karier UKSW.

Studenci w poszukiwaniu oferty praktyk korzystać mogą z pomocy Biura Karier, które posiada bazę firm oferujących praktyki dla studentów. W czasie wizytacji Zespół otrzymał „Wykaz umów Wydział – Instytucja dotyczących praktyk z Biura Karier (praktyki zawodowe i pedagogiczne) – rok 2011” obejmujący 80 Instytucji: szkół (gimnazja, licea), Instytutów PAN, zakładów, Urzędów miast, przedsiębiorstw, laboratoriów, szpitali, przeważnie z Warszawy i okolic. Studenci zadowoleni są z praktyk oferowanych przez Uczelnię, związane są one z kierunkiem kształcenia oraz pozwalają zdobyć przydatną wiedzę praktyczną. Praktyki

od strony administracyjnej obsługiwane są przez Biuro Karier, które zajmuje się m.in. wydawaniem Dzienników Praktyk. Studenci rozliczani są z odbytych praktyk na podstawie uzupełnionego przez Opiekuna Praktyk dziennika.

W szczególnych sytuacjach praktyka może być zaliczona na innych zasadach określonych w § 11 i 12 Regulaminu Praktyk Studenckich w UKSW.

Za zaliczoną praktykę studentowi przyznawane są punkty ECTS, dla wizytowanego kierunku „biologia” – 3 punkty.

Na kierunku „biologia” UKSW istnieje możliwość zdobycia uprawnień do nauczania biologii w szkole. Jest to związane z dodatkowymi zajęciami w ramach bloku przedmiotów pedagogicznych oraz odbytymi praktykami w wymiarze 150 godzin po IV semestrze studiów. Są to zajęcia nadobowiązkowe oferowane studentom bezpłatnie przez UKSW.

Możliwości indywidualizacji procesu kształcenia studentów wybitnie uzdolnionych i niepełnosprawnych zostały określone w „Regulaminie studiów w UKSW”. Szczególnie wyróżniający się studenci mogą ubiegać się o indywidualny tok studiów. W **Raporcie Samooceny** podano, że program studiów według toku indywidualnego zostaje opracowany przez studenta w porozumieniu z opiekunem naukowym i zatwierdzony przez Dziekana. Natomiast studenci z niepełnosprawnością, z uwagi na niewielką ich liczbę (w 2011/2012 r. jest to 4 studentów) i niski stopień niepełnosprawności, uczestniczą w zajęciach razem z pozostałymi studentami. Nie ma dla nich odrębnej oferty kształcenia. Już w trakcie rekrutacji studentom z niepełnosprawnością umożliwia się kontakt z Pełnomocnikiem Rektora ds. Osób Niepełnosprawnych w celu ustalenia zaleceń dotyczących indywidualnych wymagań w procesie studiowania na WBNS, zaś w uzasadnionych przypadkach Regulamin Studiów w UKSW umożliwia dostosowanie procesu dydaktycznego do potrzeb wynikających z niepełnosprawności studenta. Uczelnia jest bardzo dobrze przygotowana do przyjęcia osób z różnego rodzaju niepełnosprawnością (ruchową, słuchową, wzrokową). Usunięto bariery architektoniczne, windy wyposażono w brajlowskie oznaczenia, przystosowano odpowiednio toalety, a Biblioteka UKSW posiada komputery z odpowiednią klawiaturą i oprogramowaniem, dostosowane do potrzeb studentów z dysfunkcją wzroku.

2). Na podstawie informacji podanych w punkcie 3.1 niniejszego raportu można stwierdzić, że zakładane efekty kształcenia, treści programowe, formy i metody dydaktyczne tworzą spójną całość jeżeli są właściwie zrealizowane. Realizacja ich jednak budzi zastrzeżenia, głównie ze względu na zbyt małą ilość ćwiczeń laboratoryjnych.

Ocena końcowa 3 kryterium ogólnego „znacząco”

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) Dobór treści kształcenia na obu poziomach studiów nie w pełni spełnia minimalne wymagania określone w standardach dla kierunku biologia. Na studiach pierwszego stopnia nie są spełnione wymagania standardów w zakresie ilości zajęć terenowych (przewidziano 90 godz., 7 p. ECTS, wobec wymaganych 120 godz.) oraz liczby godzin fakultatywnych. Brakuje także wyodrębnionych zajęć z zakresu ochrony własności intelektualnej oraz bezpieczeństwa pracy i ergonomii. Program studiów II stopnia spełnia wymagania standardów.

Program studiów umożliwia osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia w przypadku właściwej i pełnej ich realizacji. Formy zajęć dydaktycznych nie zawsze są adekwatne do przekazywanych treści. Zwraca uwagę zbyt mała ilość ćwiczeń laboratoryjnych w stosunku do innych zajęć dydaktycznych. Programy, terminy, wymiar praktyk studenckich, miejsca ich realizacji są spójne z celami i efektami kształcenia. System kontroli i zaliczania praktyk nie budzi zastrzeżeń.

Każdemu przedmiotowi przypisana jest liczba punktów ECTS, która odzwierciedla nakład pracy studenta - zarówno jego pracę w czasie zajęć prowadzonych na Uczelni, jak i jego pracę własną – związany z uzyskaniem założonych dla tego przedmiotu efektów kształcenia wymaganych do zaliczenia danego przedmiotu.

2) Zakładane efekty kształcenia, treści programowe, formy i metody dydaktyczne tworzą spójną całość, jednak osiągnięcie tych efektów może nastąpić pod warunkiem właściwej realizacji zajęć dydaktycznych, co nie zawsze jest spełnione ze względu na zbyt małą ilość ćwiczeń laboratoryjnych.

4. Liczba i jakość kadry dydaktycznej a możliwość zrealizowania celów edukacyjnych programu studiów

1). Na Wydziale Biologii i Nauk o Środowisku UKSW zatrudnionych jest **35 osób**, w tym **2** z tytułem naukowym profesora, **8** ze stopniem naukowym doktora habilitowanego, **21** ze stopniem naukowym doktora oraz **4** magistrów.

Przedstawione do oceny minimum kadrowe kierunku „biologia” obejmuje **18** nauczycieli, w tym - **1** profesora, **6** doktorów habilitowanych (dla **5** - Uczelnia stanowi podstawowe miejsce pracy; dla **1** - Uczelnia jest dodatkowym miejscem prac) i **11** doktorów.

Reprezentują oni **nauki biologiczne (14 osób)** w specjalnościach - antropologia, zoologia, entomologia, ekologia, paleoekologia, ekologia-paleoekologia, biologia molekularna, biologia-antropologia, genetyka, biologia-neurofizjologia, hydrobiologia, fizjologia roślin,

mikrobiologia, **nauki chemiczne** (1 osoba) w specjalności – chemia, **nauki medyczne** (3 osoby) w specjalnościach – biologia medyczna, medycyna.

W grupie nauczycieli spoza minimum kadrowego, prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku „biologia” znajdują się osoby reprezentujące **nauki biologiczne** - w specjalnościach ekologia, biologia, ochrona środowiska, **nauki fizyczne** - w specjalnościach fizyka, fizyka jądrowa, fizyka teoretyczna, fizyka statystyczna, **nauki chemiczne** - w specjalnościach chemia organiczna, analityka chemiczna, **nauki medyczne** - w specjalnościach biologia medyczna, fizjologia, immunologia, **nauki matematyczne** - w specjalnościach teoria mnogości, matematyka, **nauki techniczne** - w specjalności transport.

W **załączniku nr 5** zawarto szczegółowe zestawienie danych dotyczących nauczycieli, wskazanych i zaliczonych, lub tych, którzy nie mogą być zaliczeni do minimum kadrowego kierunku (**część I** załącznika) oraz pozostałych nauczycieli akademickich (**część II** załącznika).

Załącznik nr 5 Nauczyciele akademicki realizujący zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku studiów, w tym stanowiący minimum kadrowe. Cz. I. minimum kadrowe. Cz. II. pozostali nauczyciele akademicki .

2). Zgodnie z § 20 ust. 1 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. Nr 243, poz. 1445), minimum kadrowe dla kierunków studiów prowadzonych w dniu wejścia w życie rozporządzenia w jednostkach organizacyjnych uczelni stanowi do dnia 30 września 2012 r. minimum kadrowe określone zgodnie z dotychczasowymi przepisami, tj. wymaganiami rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 lipca 2006 r. w sprawie warunków, jakie muszą spełniać jednostki organizacyjne uczelni, aby prowadzić studia na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. Nr 144, poz. 1048 z późn. zm.).

Wydział Biologii i Nauk o Środowisku przedstawił do minimum kadrowego 18 nauczycieli akademickich. Wszystkie przedstawione do minimum kadrowego osoby spełniły wymagania określone w §8 ust. 1 i 3 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 lipca 2006 r., bowiem są zatrudnione w Uczelni na podstawie mianowania lub umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy, nie krócej niż od początku roku akademickiego i przeprowadzają osobiście na ocenianym kierunku co najmniej 60 godzin zajęć dydaktycznych, w przypadku nauczycieli akademickich posiadających tytuł naukowy profesora lub stopień naukowy doktora habilitowanego, oraz co najmniej 90 godzin w przypadku nauczycieli akademickich posiadających stopień naukowy doktora. Większość tych osób (z wyjątkiem 1 nauczyciela akademickiego ze stopniem naukowym doktora habilitowanego) spełniła również warunek określony w §8 ust. 2 powyższego rozporządzenia stanowiący, iż do minimum kadrowego dla studiów II stopnia prowadzonych w uczelni, mogą być zaliczeni nauczyciele akademicki, dla których uczelnia ta stanowi podstawowe miejsce pracy.

Ponadto, każdy z nauczycieli akademickich złożył oświadczenie o wyrażeniu zgodny na zaliczenie go do minimum kadrowego ocenianego kierunku studiów, co pozwoliło na uznanie, iż spełnione zostały wymagania określone w art. 112 a ustawy z dn. 27 lipca 2005 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz. 1365 z późn. zm.).

W teczkach osobowych znajdują się dokumenty pozwalające na uznanie deklarowanych tytułów i stopni naukowych. Akty mianowania oraz umowy o pracę zawierają wymagane prawem elementy.

Osoby wliczone do minimum kadrowego (studia I i II st.):

1. Profesorowie i doktorzy habilitowani – łącznie 7 osób [6 osób - dorobek z zakresu kierunku studiów, 1 osoba - dorobek z dziedziny związanej z kierunkiem studiów]

A. studia I stopnia – 7 osób

B. studia II stopnia – 6 osób

2. Doktorzy – łącznie 10 osób (wszystkie posiadają dorobek z zakresu kierunku studiów)

A. studia I stopnia – 10 osób

B. studia II stopnia – 10 osób

Do minimum kadrowego studiów I i II stopnia ocenianego kierunku „biologia” nie może być wliczona 1 osoba ze stopniem naukowym doktora, ze względu na brak dorobku publikacyjnego.

Do minimum kadrowego studiów II stopnia nie może być wliczona 1 osoba ze stopniem naukowym doktora habilitowanego, ponieważ Uczelnia jest dla niej dodatkowym miejscem pracy.

Skład minimum kadrowego na studiach I stopnia (łącznie 17 osób): 1 osoba z tytułem naukowym profesora, 6 osób ze stopniem naukowym doktora habilitowanego oraz 10 osób ze stopniem naukowym doktora. W tej grupie – 16 osób posiada dorobek związany w kierunkiem studiów, 1 osoba z dziedziny związanej z kierunkiem studiów.

Skład minimum kadrowego na studiach II stopnia (łącznie 16 osób): 1 osoba z tytułem naukowym profesora, 5 osób ze stopniem naukowym doktora habilitowanego oraz 10 osób ze stopniem naukowym doktora. W tej grupie 15 osób posiada dorobek związany z kierunkiem studiów, 1 osoba z dziedziny związanej z kierunkiem studiów.

W minimum kadrowym są reprezentanci każdego obszaru wiedzy, odpowiadającego obszarowi kształcenia, do którego przyporządkowano oceniany kierunek studiów, obejmuje ono również reprezentantów dyscyplin naukowych, do których odnoszą się efekty kształcenia.

Liczba nauczycieli wliczonych do minimum kierunku biologia na studiach I i II stopnia, struktura ich kwalifikacji oraz dorobek publikacyjny umożliwia osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia.

Kadra naukowa ocenianego kierunku „biologia” liczy jedynie 35 osób, z czego 17 osób zaliczono do minimum kierunku. Zauważyć jednak można bardzo powolny, ale regularny jej

rozwój naukowy. W latach 2008-2012 stopień naukowy doktora habilitowanego zdobyły **2** osoby, a stopień naukowy doktora **7** osób. Władze Wydziału wspierają zdobywanie tytułów naukowych i stopni naukowych. Obecnie, w toku jest jedna rozprawa habilitacyjna oraz dwa wnioski o nadanie tytułu naukowego profesora, w przygotowaniu jest jeden wniosek o nadanie tytułu naukowego profesora. Dwóch pracowników Wydziału jest uczestnikami studiów doktoranckich. Biorąc pod uwagę niewielką nadwyżkę liczby kadry ponad minimalne wymagania oraz jej regularny, aczkolwiek powolny rozwój, należy stwierdzić, że oceniany Wydział jest ustabilizowany pod względem kadry naukowej.

Stosunek liczby nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe do liczby studentów kierunku **spełnia** zarówno dotychczasowe wymagania określone w § 11 pkt. 5 z dn. 27 lipca 2006 r. jak i wymagania określone w § 17 ust. 1 pkt. 6 rozporządzenia Ministra Nauki Szkolnictwa Wyższego z dn. 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. Nr 243, poz. 1445) i **wynosi 8,8** (wymagana relacja 1:60).

Uczelnia dysponuje kadrą z dziedziny nauk przyrodniczych o dorobku bezpośrednio dotyczącym wizytowanego kierunku „biologia”. Jednak obsada zajęć dydaktycznych **w wielu przypadkach nie jest zgodna z posiadanym dorobkiem publikacyjnym** poszczególnych nauczycieli akademickich lub trudna do oceny ze względu na brak dorobku publikacyjnego adekwatnego z prowadzonymi zajęciami (szczegóły **Załącznik nr 5 i Załącznik nr 5a**). Należy zatem zwrócić uwagę na zobligowanie nauczycieli akademickich, prowadzących zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku do zwiększenia ich aktywności naukowej, która wyrażałaby się publikacjami zgodnymi z zakresem prowadzonych zajęć dydaktycznych.

Hospitowane zajęcia prowadzone metodami podającymi (**wykłady**) **prowadzone są na odpowiednim** poziomie merytorycznym i metodycznym, z użyciem sprzętu multimedialnego (prezentacje w PowerPoint) w przestronnych salach wykładowych, wyposażonych w niezbędny sprzęt multimedialny. Formy zajęć wymagające aktywności studentów (ćwiczenia, laboratoria) w zakresie metod i środków dydaktycznych, programowych i organizacyjnych **nie spełniają** wymagań standardu ze względu na słabą bazę dydaktyczną (zbyt ciasne pomieszczenia, w których odbywają się zajęcia praktyczne z różnych przedmiotów). Zajęcia określane jako **ćwiczenia** (np. ćwiczenia z fizjologii zwierząt), **często odbywają się** w formie zajęć konwersatoryjnych. Zajęcia wymagające aktywności studentów **nie spełniają wymagań standardów** w zakresie stosowanych metod i środków dydaktycznych obowiązujących na kierunku biologia studiów uniwersyteckich.

Załącznik nr 6 Informacja o hospitowanych zajęciach i ich ocena.

3). Szczególną troską władz Wydziału Biologii i Nauk o Środowisku UKSW jest zatrudnianie wysoko wykwalifikowanej kadry naukowo-dydaktycznej. Zatrudnianie pracowników odbywa

się drogą konkursu, z którego wyłaniani są kandydaci, którzy uzyskują najwyższą ocenę komisji konkursowej. Analiza struktury wiekowej pozwala zauważyć, że większość osób zatrudnionych na Wydziale to osoby młode a nawet bardzo młode, które niedawno uzyskały stopień naukowy doktora. Większość tych osób posiada znaczący dorobek publikacyjny, jednak tylko w nielicznych przypadkach afiliowany przy UKSW.

Władze Wydziału dbają o rozwój kadry poprzez umożliwienie pracownikom uczestnictwa w konferencjach naukowych w kraju i zagranicą, zachęcanie od udziału w szkoleniach i kursach organizowanych przez Uczelnię i poza nią, organizowanie otwartych wykładów ogólnowydziałowych, zapraszanie gości z innych placówek naukowych w kraju i zagranicą. Dzięki takiej polityce kadrowej możliwe będzie wzmocnienie Wydziału zwłaszcza w grupie doktorów realizujących różne specjalności naukowe.

Opinie prezentowane przez nauczycieli akademickich. Zespół Oceniający odbył przewidziane w procedurach oceny spotkanie z nauczycielami prowadzącymi zajęcia na kierunku „biologia” w dniu 22 maja 2012 roku. W spotkaniu wzięło udział około 15 osób. Na wstępie Przewodniczący Zespołu przedstawił krótko zakres działania Polskiej Komisji Akredytacyjnej oraz procedurę oceny programowej kierunków studiów. Przedmiotem szerszej dyskusji były następujące zagadnienia:

- perspektywy i ograniczenia wizytowanego kierunku „biologia” – nauczyciele z troską wypowiadali się na temat malejącej liczby kandydatów na studia (choć czynione są różnorodne starania, w tym promocja kierunku i wspólne akcje w szkołach średnich) oraz na temat niskiego poziomu przygotowania do studiów;
- reorganizacji struktury organizacyjnej Wydziału, która sprzyjałaby rozwojowi Wydziału, w zakresie dydaktyki wprowadzeniu specjalności, a w zakresie badań naukowych wspólnym staraniom o granty badawcze.
- strategii rozwoju kierunku w powiązaniu z konstrukcją programów nauczania – zwrócono uwagę, że Wydział nie ma formalnie wypracowanej strategii rozwoju, choć ta strategia przejawia się w konstrukcji programów nauczania, w których uwzględniono wiele treści poświęconych szeroko rozumianej biologii człowieka. Zwrócono uwagę, że programy studiów wymagają modyfikacji, z uwzględnieniem wprowadzenia przedmiotów fakultatywnych, za pomocą których można kształtować ofertę kształcenia, wprowadzać specjalizację i innowacyjne treści;
- bazy materialnej Wydziału – zwrócono uwagę na niedostateczną liczbę laboratoriów, w których możliwa byłaby realizacja zajęć dydaktycznych laboratoryjnych oraz badań naukowych. Wskazano na brak pomieszczeń dla nauczycieli akademickich, w których możliwe byłoby zorganizowanie dyżurów i konsultacji. Niepełna infrastruktura ogranicza także dalszy rozwój Wydziału i kierunku. Innym aspektem jest niedostateczna liczba pracowników wspomagających proces dydaktyczny. W tej chwili na Wydziale jest

zatrudniony 1 pracownik tzw. techniczny, co biorąc pod uwagę prowadzenie studiów magisterskich jest niewystarczające;

- zaangażowanie pracowników dydaktycznych w proces nauczania – wypowiedziano się z troską o trudności w realizowaniu programu w związku ze słabą bazą dydaktyczną i o dużej pracowitości związanej z przygotowaniem w tych warunkach interesujących zajęć dydaktycznych. Z nadzieją oczekiwano na wybudowanie i oddanie do użytku nowych laboratoriów oraz pomieszczeń do pracy cichej, które w znaczący sposób przyczyniły się do poprawy warsztatu oraz urozmaicenia zajęć dydaktycznych, szczególnie laboratoryjnych;
- prowadzenia badań naukowych na Wydziale, w kontekście wykonywania prac dyplomowych oraz intensyfikacji działań w celu zwiększenia dorobku naukowego nauczycieli akademickich afiliowanego na Wydziale;
- funkcjonującego w Uczelni systemu zapewnienia jakości kształcenia – potwierdzano małą jeszcze aktywność działania systemu, przy dobrych założeniach jego funkcjonowania;

Ocena końcowa 4 kryterium ogólnego „znacząco”

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) Minimum kadrowe na kierunku „biologia” na studiach I stopnia jest spełnione – stanowi je łącznie - **7 osób** z tytułem naukowym profesora lub ze stopniem naukowym doktora habilitowanego oraz 10 osób ze stopniem naukowym doktora [**16** osób posiada dorobek związany w kierunku studiów, **1** osoba z dziedziny związanej z ocenianym kierunkiem studiów].

Minimum kadrowe na kierunku „biologia” na studiach II stopnia jest spełnione – stanowi je łącznie - **6 osób** z tytułem naukowym profesora lub ze stopniem naukowym doktora habilitowanego oraz **10 osób** ze stopniem naukowym doktora [**15** osób posiada dorobek związany z kierunkiem studiów, **1** osoba z dziedziny związanej z ocenianym kierunkiem studiów].

Warunki dotyczące liczby nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe dla akredytowanego kierunku są spełnione.

2) Struktura kwalifikacji pracowników naukowo-dydaktycznych umożliwia osiągnięcie założonych celów kształcenia i efektów realizacji danego programu. W przypadku niektórych nauczycieli akademickich zwraca uwagę jednak dorobek, który nie koresponduje z tematyką prowadzonych zajęć dydaktycznych. Ponadto, w przypadku prowadzenia studiów II stopnia nauczyciele zobligowani są do prowadzenia w Uniwersytecie działalności naukowej, a niewielka liczba prac afiliowanych przy UKSW świadczy, o tym, że działalności takiej praktycznie nie ma. Ocena kryterium cząstkowego „znacząco” w przypadku oceny

kwalifikacji kadry do prowadzenia zajęć dydaktycznych na studiach I stopnia i „częściowo” w odniesieniu do kwalifikacji na studiach II stopnia.

3) Wydział Biologii i Nauk o Środowisku UKSW prowadzi pasywną politykę kadrową. Dąży do właściwego doboru kadry naukowo-dydaktycznej, niemniej jednak nie stworzono warunków do rozwoju działalności badawczej pracowników.

5. Infrastruktura dydaktyczna i naukowa, którą dysponuje jednostka a możliwość realizacji zakładanych efektów kształcenia oraz prowadzonych badań naukowych

Budynki, z których korzysta Wydział Biologii i Nauk o Środowisku UKSW znajdują się w Warszawie przy ul. K. Wóycickiego na terenie Kampusu Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego im. Ks. prof. R. Rumianka. Ponadto, zajęcia ze studentami kierunku „biologia” odbywają się w laboratorium chemii organicznej wynajętym w Instytucie Chemii Fizycznej PAN w Warszawie, przy ul. M. Kasprzaka. Tak więc, zajęcia dydaktyczne na studiach I i II stopnia na kierunku „biologia” na Wydziale Biologii i Nauk o Środowisku UKSW odbywają się w kilku obiektach, będących własnością Wydziału oraz w wynajmowanym przez Wydział. Pomimo tego w opinii studentów dojazd na zajęcia nie utrudnia procesu kształcenia, a zajęcia tam realizowane są na wysokim poziomie, bowiem laboratorium zaopatrzone jest w odpowiedni sprzęt potrzebny do osiągnięcia założonych efektów kształcenia.

Wizytacja bazy dydaktycznej Wydziału, wykorzystywanej do realizacji zajęć na kierunku „biologia” pozwoliła stwierdzić, że jedynie liczba sal wykładowych (5 sal), ich wielkość (2 sale na 170 osób, 1 sala na 80, kolejne sale na 115 i na 155 osób) i wyposażenie w odpowiedni sprzęt, m.in. do prezentacji multimedialnych jest wystarczająca i stwarza odpowiednie warunki zapewniające realizację zadań dydaktycznych, tj. prowadzenie zajęć metodami podającymi (wykłady), wynikającymi z programu studiów.

Na potrzeby studentów studiów I i II stopnia kierunku „biologia” Wydział dysponuje jedynie 4 laboratoriami, z których każde może pomieścić ok. 16 osób. Każde z tych laboratoriów przeznaczone jest do prowadzenia zajęć z więcej niż jednego przedmiotu na studiach I lub II stopnia, np. w laboratorium B003 odbywają się zajęcia z biologii molekularnej i genetyki; w laboratorium 1910 zajęcia z botaniki i biologii komórki, a w laboratorium 1929 zajęcia z mikrobiologii, biochemii i chemii nieorganicznej. Laboratoria te wyposażone są w niezbędną do prowadzenia zajęć praktycznych aparaturę i drobny sprzęt laboratoryjny. Aktualne wyposażenie laboratoriów:

1. Laboratorium B003 – wyposażone jest w stoły laboratoryjne, niezbędny do prowadzenia zajęć sprzęt (aparat HPLC, aparaty do elektroforezy, termoblok z wytrząsaniem, spektrofotometr, termocyklery, transiluminator UV, vortex, wirówka Mini-Spin, kamera do żeli, inkubator) oraz szkło laboratoryjne.

2. Laboratorium 1910 – wyposażone jest w stoły laboratoryjne, niezbędny do prowadzenia zajęć sprzęt (mikrotom, mikroskopy, lupy binokularne, mikroskop fluorescencyjny odwrócony, komputery współpracujące z mikroskopami) oraz szkło laboratoryjne.

3. Laboratorium 1929 – wyposażone jest w stoły laboratoryjne, niezbędny do prowadzenia zajęć sprzęt (wirówka laboratoryjna, łaźnia wodna, mieszadło rotacyjne do ekstrakcji prób, wagi laboratoryjne, mikroskopy, lupa binokularna, pompy próżniowe) oraz szkło laboratoryjne.

4. Laboratorium IChF PAN (Kasprzaka 44) – wyposażone jest w stoły laboratoryjne, wyciągi, niezbędny do prowadzenia zajęć sprzęt (mieszadła magnetyczne aparaty do mierzenia temperatury topnienia, refraktometr, wyparka, pompki wodne, płaszcze grzejne) oraz szkło laboratoryjne.

Na potrzeby studentów I i II stopnia kierunku „biologia” Wydział dysponuje dwiema pracowniami komputerowymi wyposażonymi w komputery stacjonarne (po 20 komputerów) z oprogramowaniem przewidzianym w programie studiów.

Niektóre obiekty, w których odbywają się zajęcia, wyposażone są w WiFi (w całym obiekcie lub w jego częściach) oraz stałe łącza internetowe (ogólnodostępne stanowiska komputerowe dla studentów).

Oceniając bazę materialną Zespół wizytujący zwrócił uwagę na fakt, że nauczyciele nie mają tzw. pokojów do pracy koncepcyjnej (cichej). Skutkuje to tym, że konsultacje ze studentami odbywają się przed lub po zajęciach dydaktycznych. Studenci w związku z tym nie mają podanych godzin konsultacji nauczycieli. Wskazane byłoby przeznaczenie na kampusie do dyspozycji nauczycieli zatrudnionych na Wydziale 1-2 pokoi, w których mogłyby się odbywać spotkania ze studentami.

Wszystkie budynki, w których studenci kierunku „biologia” odbywają zajęcia są przystosowane dla osób niepełnosprawnych ruchowo, poruszających się na wózkach inwalidzkich. Na kierunku „biologia” nie studiują osoby z najwyższym stopniem niepełnosprawności, jednakże w budynku głównym tego Wydziału znajdują się trzy windy, w których przyciski z numerami pięter opisane są alfabetem Braila, a dodatkowe dwie z tych wind mają wbudowany system czytania numeru piętra, na którym zatrzymuje się winda. Budynek zaopatrzone jest w podjazdy, a także posiada szerokie drzwi i korytarze, co ułatwia studiowanie potencjalnym studentom z niepełnosprawnościami. Obiekty są też przyjazne matkom z małymi dziećmi, posiadają osobne pokoje dla matki z dzieckiem, a sanitariaty wyposażone są w przewijaki dla niemowląt.

Wydział, na którym realizowany jest kierunek „biologia” nie posiada własnej Biblioteki, a zbiory związane z tym kierunkiem znajdują się z Bibliotece Głównej UKSW, która znajduje się na kampusie przy ulicy Dewajtis. Biblioteka Wydziału Biologii i Nauk o Środowisku jest w trakcie organizacji. Powstaje biblioteka wspólna dla mieszczących się w kampusie

im. Ks. prof. Ryszarda Rumianka wydziałów - Filozofii Chrześcijańskiej, Matematyczno-Przyrodniczego i właśnie Wydziału Biologii i Nauk o Środowisku. Wydziały te prowadzą kierunki o charakterze ścisłym i przyrodniczym, co umożliwia optymalizację korzystania z zasobów bibliotecznych przez ich studentów. Zaczątek zbiorów bibliotecznych tworzą książki i czasopisma ze zbiorów podręcznych Wydziałów pozyskanych w większości jako dary pracowników. Studenci i pracownicy Wydziału mają też możliwość korzystania z zasobów Biblioteki Głównej UKSW, w której znajdują się także liczne pozycje z zakresu nauk ścisłych i przyrodniczych. W Bibliotece tej znajduje się wypożyczalnia, czytelnia oraz wypożyczalnia czasopism bieżących. W tej ostatniej znajdują się pozycje związane z kierunkiem „biologia”, są to publikacje zarówno w języku polskim jak i angielskim, zbiór tej części jest ciągle powiększany o nowe pozycje. Według studentów dużym utrudnieniem jest to, że Biblioteka znajduje się w innej części kampusu, godziny jej otwarcia są zbliżone do godzin zajęć, jest w niej niewystarczająca liczba egzemplarzy, a w czytelni jest za mało miejsc oraz stanowisk z dostępem do Internetu. Uczelnia zapewnia swoim studentom i pracownikom dostęp do licznych baz elektronicznych online, w szczególności: Nature, EBSCO, SPRINGER, ProQuest, ProQuest Dissertations and Theses Database, SCIENCE, Science Direct, Web of Knowledge, Wiley Online Library. Dostęp do w/w baz studenci i pracownicy mają zarówno z komputerów uczelnianych, jak i domowych przy użyciu haseł do USOSWeb.

Wydział Biologii i Nauk o Środowisku jest wydziałem młodym, istniejącym niespełna 3 lata, który nie prowadzi jeszcze pełnych studiów II stopnia. W najbliższym czasie (około 2 lata) planowane jest oddanie do użytku Uniwersyteckiego Centrum Laboratoryjnego Nauk Przyrodniczych. W Centrum, Wydział uzyska liczne laboratoria umożliwiające studentom kierunku „biologia” naukę w warunkach zapewniających wymagane standardami warunki kształcenia. Posiadanie dobrze wyposażonych laboratoriów umożliwi realizację projektów badawczych, które w istniejącej infrastrukturze nie są możliwe do zrealizowania.

Załącznik nr 8. Niektóre laboratoria i ich wyposażenie w nowo powstającym Centrum Laboratoryjnym Nauk Przyrodniczych

Ocena końcowa 5 kryterium ogólnego „znacząco”

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryterium szczegółowego

Kierunek „biologia” na Wydziale Biologii i Nauk o Środowisku UKSW obecnie dysponuje bardzo skromną bazą dydaktyczną i naukową, która nie pozwala na zapewnienie studentom odpowiedniej jakości kształcenia. Brak laboratoriów badawczych uniemożliwia pracownikom naukowym realizację zajęć laboratoryjnych na odpowiednim poziomie, projektów naukowych i własnego rozwoju naukowego. Wydział dysponuje infrastrukturą umożliwiającą

osobom niepełnosprawnym ruchowo uczestniczenie w zajęciach, bez konieczności pomocy innych osób. **Efekty kształcenia na ocenianym kierunku „biologia” w istniejącej infrastrukturze materialnej jednostki są trudne do realizacji, szczególnie w zakresie studiów II stopnia.**

6. Badania naukowe prowadzone przez jednostkę w zakresie obszaru/obszarów kształcenia, do którego został przyporządkowany oceniany kierunek studiów

Wydział Biologii i Nauk o Środowisku został powołany z dniem 1 września 2009 roku. Jest to wydział bardzo młody, ale mający perspektywy rozwoju, gdyż z myślą, m.in. o tym Wydziale powstaje Centrum Laboratoryjne Nauk Przyrodniczych. W Centrum Laboratoryjnym Wydział uzyska liczne laboratoria umożliwiające studentom kierunku „biologia” kształcenie w warunkach zapewniających wymagane obecnie w naukach eksperymentalnych standardy kształcenia, a pracownikom Wydziału umożliwi realizowanie ich tematyki badawczej.

Obecna tematyka badawcza realizowana na Wydziale Biologii i Nauk o Środowisku UKSW obejmuje badania fauny kręgowców, w ramach ekologii ewolucyjnej i ekologii ogólnej, różnych populacji roślinnych górskich na terenach niżowych na północ od Karpat. Prowadzone są też badania nad doborem płciowym u zwierząt, cechami morfologicznymi i behawioralnymi zwierząt, wpływem zmian klimatycznych na populacje zwierząt, dynamiką pasożyt-gospodarz, badania antropologiczne, badania nad kompleksowaniem cząsteczek o znaczeniu biologicznym, w tym leków, przez syntetyczne makrocykliczne receptory molekularne,

Od roku akademickiego 2011/2012 pracownicy Wydziału podjęli realizację dziewięciu projektów badawczych:

1. Zmiany w sprawności motorycznej młodzieży szkolnej w ciągu ostatnich 50 lat.
2. Geneza i rozwój mszarnych torfowisk tarasu wydmowego w rejonie środkowej Wisły.
3. Kalikspirole jako ligandy kompleksujące cząsteczki organiczne.
4. Tworzenie kompleksów inkluzyjnych cyklodekstryn ze związkami biologicznie czynnymi.
5. Rozwój fizyczny dzieci i młodzieży z dysleksją rozwojową.
6. Grzyby owadobójcze towarzyszące występowaniu szeliniaka sosnowca (*Hylobius abietis*.L).
7. Sprawność lokomotoryczna a termin powrotu z wiosennej wędrówki u dalekiego migranta – jaskółki dymówki (*Hirundo rustica* L.).
8. Różnorodność fauny kręgowców doliny środkowej Wisły.
9. Analiza przyczyn zmienności morfologicznej obserwowanej w naturalnych *Arabidopsis halleri* w Europie Środkowej.

W 2012/2013 roku rozpoczęto realizację nowych lub kontynuowane są rozpoczęte w 2011/2012 roku projekty badawcze:

1. Rozwój fizyczny dzieci i młodzieży miasta Merida (Jukatan, Meksyk) na tle nierówności etnicznych i społeczno-ekonomicznych.
2. Geneza i rozwój mszarnych torfowisk tarasu wydmowego w rejonie środkowej Wisły.
3. Kalikspirole jako ligandy kompleksujące cząsteczki organiczne.
4. Grzyby owadobójcze towarzyszące występowaniu szeliniaka sosnowca (*Hylobius abietis* L.).
5. Badanie profilu metylacji genów H19, MEST, LIT11 i KCNQ1 u par z niepowodzeniami rozrodu.
6. Fauna i ekologia biedronkowatych (*Coleoptera: Coccinellidae*) środowisk bagiennych Mazowsza.
7. Ekologia i ochrona fauny doliny rzeki Wisły.
8. Związki kompleksowe naturalnych cyklodekstryn z alkaloidami.
9. Zdolności regeneracyjne roślin ogórka siewnego (*Cucumis dativeus* L.) w kulturach in vitro. Morfologiczne reakcje zregenerowanego ogórka siewnego na stres solny.
10. Komputerowe modelowanie rozmieszczenia roślin górskich na północ od Karpat podczas ostatniego zlodowacenia.
11. Współdziałanie wybranych parametrów ze szlaków metabolizmu azotu i węgla frakcji cytosolowej i chloroplastowej liści ogórka podczas stresu solnego – badania w układzie in vivo.
12. Zmiany strategii reprodukcyjnych zwierząt heterogonicznych w zależności od zasobów środowiska.
13. Rozmieszczenie i zasięgi pionowe taksonów kompleksu *Solidago virgaurea* L. (*Asteraceae*).

W roku akademickim 2012/2013 w ramach projektu „Badania populacji roślin górskich na terenach niżowych na północ od Karpat” planowane jest włączenie do prowadzonych badań, co najmniej 2 dyplomantów na poziomie licencjatu i 2 magistrantów. Udział w badaniach, w oparciu o uzyskane wyniki pozwoli studentom przygotowanie prac dyplomowych (licencjackich i magisterskich). W ramach wymiany w latach 2012 i 2013 w Polsce gościć będą pracownicy naukowci LGEPV (Laboratoire de Génétique & Evolution des Populations Végétales, Université des Sciences et Technologies de Lille, France), którzy wygłoszą wykłady na temat prowadzonych badań. Wykłady są adresowane do studentów I i II stopnia kierunku „biologia”.

W ramach współpracy międzynarodowej (formalnej i nieformalnej) realizowane są badania strukturalne w ciele stałym kompleksów molekularnych i oddziaływań gość-gospodarz. Badania te dotyczą kompleksowania cząsteczek o znaczeniu biologicznym przez

syntetyczne makrocycliczne receptory molekularne takie jak cyklodekstryny, kaliksareny i kalikspirole.

W ramach współpracy międzynarodowej prowadzone są też badania procesu multifragmentacji przy zderzeniach ciężkich jonów, mające na celu poznanie podstawowych mechanizmów reakcji jądrowych w zakresie pośrednich energii oraz w zakresie ekologii ewolucyjnej. Tematyka tych badań dotyczy zagadnień z zakresu doboru płciowego oraz wpływu zmian klimatycznych na populacje zwierząt. Doświadczenia zdobyte w ramach tej współpracy wykorzystywane są na zajęciach z zakresu ekologii ogólnej i ewolucyjnej.

Realizowane wyjazdy nauczycieli akademickich służą nie tylko wymianie doświadczeń naukowych, planowaniu dalszej współpracy, ale także zdobyciu nowych doświadczeń dydaktycznych, dzięki temu, w przyszłości możliwe będą wyjazdy studentów kierunku „biologia” (II stopnia) na staże lub stypendia do pracowni badawczych, z którymi współpracują nauczyciele akademicy Wydziału.

Wykaz instytucji (laboratoriów) naukowych, z którymi pracownicy Wydziału Biologii i Nauk o Środowisku prowadzą współpracę:

1. Laboratoire de Génétique & Evolution des Populations Végétales FRE CNRS 3268 ; UFR de Biologie Université des Sciences et Technologies de Lille 1, France (od 2012)
2. TECHNION Izrael Institute of Technology, Haifa, Izrael (od 2002)
3. University of Lyon 1, Lyon, Francja (od 2003).
4. Institute of Organic Chemistry, National Academy of Science of Ukraine, Kijów, Ukraina (od 1995)
5. Nikolaev Institute of Inorganic Chemistry, Russian Academy of Sciences, Novosibirsk, Rosja (od 1990)
6. University of Rochester, Rochester, USA (od 2007)
7. INFN/ Università di Catania,, Włochy (od 2007)
8. Technical University Dresden, Niemcy (2001-2014)
9. Laboratoire Ecologie, Systematique et Evolution, UMR 8079 CNRS-Université Paris-Sud, XI-AgroParisTech, Orsay, France (od 2008).

W opinii zdecydowanej większości studentów na Wydziale nie są realizowane żadne badania naukowe związane z kierunkiem biologia, w które byliby oni włączani. Tak więc, realizowane przez nauczycieli tematy badawcze są prawdopodobnie wykonywane poza Wydziałem, w laboratoriach naukowych instytucji współpracujących. W roku 2011 ukazała się jedna (pierwsza) publikacja z udziałem studentów. Szczegóły na temat tej publikacji prezentuje Załącznik nr 7.

Ocena końcowa 6 kryterium ogólnego „znacząco”

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryterium szczegółowego

Wydział Biologii i Nauk o Środowisku UKSW wykazuje szeroki zakres tematyczny prowadzonych badań naukowych oraz wszechstronną współpracę z ośrodkami zagranicznymi i krajowymi w ramach różnych specjalności biologicznych reprezentowanych przez poszczególnych pracowników Wydziału. Niemniej jednak, pracownicy Wydziału legitymują się niewielkimi efektami działalności badawczej w postaci publikacji afiliowanych przy Wydziale oraz publikacjami ze studentami. Należy z drugiej strony zauważyć, że Wydział funkcjonuje dopiero od 2009 roku.

7. Wsparcie studentów w procesie uczenia się zapewniane przez Uczelnię

1). **Zasady rekrutacji** na studia regulują Uchwały Senatu UKSW. Na studiach I stopnia kierunku „biologia”, podobnie jak na kierunku „inżynieria środowiska” prowadzonym przez oceniany Wydział, w postępowaniu kwalifikacyjnym bierze się pod uwagę wyniki egzaminu dojrzałości, przy czym uwzględnia się oceny uzyskane na egzaminie maturalnym z przedmiotów obowiązkowych: język polski, język obcy oraz przedmiot do wyboru z pośród listy **biologia, matematyka, informatyka, fizyka z astronomią, chemia, geografia**. Wydział nie ustala progu punktowego, na studia przyjmuje się więc wszystkich kandydatów.

Postępowanie kwalifikacyjne na studia II stopnia kierunku „biologia” jest prowadzone w postaci konkursu średnich arytmetycznych ocen z toku studiów. Także i w tym przypadku Wydział nie ustala żadnego progu, w związku z czym przyjmowani są wszyscy kandydaci.

Postępowanie kwalifikacyjne prowadzone przez Wydział jest więc standardowe w stosunku do innych jednostek prowadzących ten kierunek w Polsce i uznać należy za prawidłowe. Obowiązujące zasady nie dyskryminują żadnej grupy kandydatów na studia.

Wielkość rekrutacji (60 studentów przyjmowanych na I rok studiów I st.), przy uwzględnieniu stosunkowo dużego odsiewu po pierwszym roku studiów, jest w zasadzie odpowiednia w stosunku do potencjalnych możliwości Wydziału, szczególnie bazy materialnej (liczby i wyposażenia laboratoriów).

Ocena prawidłowości określenia nakładu pracy i czasu niezbędnego do **osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia** (ogólnych, specyficznych i szczegółowych dla kierunku, poziomu kwalifikacji i profilu kształcenia) w rozumieniu KRK nie jest obecnie możliwa. Realizowane plany i programy studiów konstruowano pod kątem spełnienia standardów kształcenia. W tym kontekście nakład pracy studenta można ocenić na podstawie liczby punktów ECTS przypisanej poszczególnym przedmiotom, realizowanym w kolejnych semestrach. Jak oceniono już w pkt. 3 Raportu Zespołu Wizytującego nakład ten jest prawidłowo określony i rozłożony równomiernie w ciągu całego cyklu kształcenia,

z odpowiednim podziałem na efekty kształcenia uzyskiwane w wyniku realizacji treści przedmiotów podstawowych, kierunkowych i specjalizacyjnych.

Na spotkaniu studenci wypowiadali się, że o obecnie realizowanych programach są dobrze poinformowani. Mają dostęp do sylabusów, które ich zdaniem są sformułowane w sposób jasny i wyczerpujący. Uczelnia umożliwia dostęp do nich zarówno w formie papierowej, przez wywieszenia na tablicy ogłoszeń, jak i w formie elektronicznej.

2). System oceny osiągnięć studentów jest zorientowany generalnie na zdobywanie wiedzy, zawiera standardowe wymagania i zapewnia przejrzystość oraz obiektywizm formułowania ocen. Także zdaniem studentów system oceny ich osiągnięć jest obiektywny i przejrzysty. Studenci znają wymagania dotyczące zaliczania i egzaminowania, o których informowani są na pierwszych zajęciach. Istnieje możliwość pisania egzaminu w dwóch terminach oraz w terminie trzecim, tzw. komisyjnym jest to jednak egzamin płatny, a w komisji podczas tego egzaminu nie może zasiadać przedstawiciel studentów, a osobą egzaminującą jest dotychczasowy egzaminator. Egzaminy sprawdzają wiedzę teoretyczną studentów, jednakże są oni dopuszczani do pisania egzaminu dopiero po zaliczeniu ćwiczeń, tj. sprawdzeniu wiedzy praktycznej, jeżeli ćwiczenia realizowane są w formie laboratoryjnej. Zgodnie z §5 „Zarządzenia Nr 27/2011 Rektora Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie z dnia 20 czerwca 2011r. w sprawie wysokości opłat za świadczone usługi edukacyjne na studiach i studiach doktoranckich w roku akademickim 2011/2012” studenci muszą wnieść opłatę w wysokości 300 złotych za poprawkowy egzamin dyplomowy na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych. Taki zapis jest niezgodny z art. 99a ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz. 1365 z późn. zm.), który stanowi, że „*Uczelnia nie pobiera opłat zaegzaminy, w tym egzamin poprawkowy, egzamin komisyjny...*”.

3). Uczelnia deklaruje, że sprzyja międzynarodowej i krajowej mobilności studenckiej. Studenci kierunku „biologia” mają możliwość wyjazdu na wymiany międzynarodowe w ramach programu Erasmus. Wydział posiada podpisaną umowę jedynie z Uniwersytetem Technicznym w Dreźnie. Jednak mobilność studentów jest obecnie niewielka, do tej pory tylko 1 student Wydziału uczestniczył w wymianie w ramach programu Erasmus. Dodatkowym utrudnieniem dla studentów chcących skorzystać z oferty wymiany jest wymagany egzamin z języka angielskiego na poziomie B2, i jak sami studenci przyznają to kryterium ogranicza możliwość skorzystania z wyjazdów. Współpraca międzynarodowa nie ma więc wpływu na osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia.

4). **Studenci generalnie uważają, że Uczelnia zapewnia im właściwe wsparcie w procesie uczenia się.** Podkreślają bardzo dobre relacje z kadrą dydaktyczną. Ich zdaniem

jest bardzo dobrze przygotowana merytorycznie i przyjazna studentom. Przepływ informacji między studentem, a prowadzącymi uważają za bardzo dobry, nie odmawiają pomocy poza godzinami zajęć. Zespół Wizytujący zwrócił jednak uwagę, że nauczyciele akademicy nie mają wyznaczonych stałych godzin konsultacji, co może utrudniać kontakt z prowadzącymi zajęcia dydaktyczne i prace dyplomowe. Studenci wypowiadali się także pozytywnie w odniesieniu do władz Wydziału, w swoich wypowiedziach podkreślali ich przychylność. Godziny dyżurów Prorektora i Prodziekana do spraw studenckich są ich zdaniem wystarczające. Decyzje wydawane w indywidualnych sprawach studenckich są zgodne z wymogami kodeksu postępowania administracyjnego. Godziny otwarcia dziekanatu są ich zdaniem wystarczające.

Sylabusy. W poprzednich punktach Raportu przytoczono już opinię studentów zgodnie, z którą karty przedmiotów są opracowane jasno i przejrzyste i są przydatne w procesie uczenia. Także zalecane materiały dydaktyczne są odpowiednie dla prowadzonego procesu dydaktycznego

System pomocy materialnej. Działa w oparciu o „Regulamin pomocy materialnej dla studentów i doktorantów Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie”, który jest załącznikiem do Zarządzenia Rektora UKSW z dnia 15 września 2011r. nr. 38/2011. Zgodnie ze wspomnianym regulaminem studenci kierunku „biologia”, podobnie jak wszyscy studenci UKSW, mogą ubiegać się o stypendium socjalne, stypendium rektora dla najlepszych studentów, stypendium specjalne dla osób niepełnosprawnych oraz zapomogi. Na przykład zgodnie z „Listą stypendiów studenckich. Fundusz Pomocy Materialnej – Studenci” nr 5/090/ST/WBNS/2012 stypendium Rektora dla najlepszych studentów otrzymuje 14% studentów kierunku „biologia”. Dla studentów dużym problemem jest to, że stypendia wypłacane mogą być do końca miesiąca i raczej nie zdarza się, żeby pieniądze wpłynęły na konto wcześniej, tzn. stypendia wypłacane są przed samym końcem terminu. Stypendium socjalne jest zdaniem studentów za niskie i nie starcza na podstawowe wydatki, przez co większość studentów otrzymujących to świadczenie musi dodatkowo pracować. Wspomniany Regulamin pomocy materialnej dla studentów i doktorantów UKSW w Warszawie umożliwia zmianę stawek stypendialnych przez Rektora, gdy w ciągu roku zwiększy się bądź zmniejszy stan Funduszu Pomocy Materialnej. Rektor może również zawiesić rozpatrywanie wniosków o przyznanie pomocy materialnej, w przypadku wyczerpania się środków Funduszu. Regulamin ten umożliwia również podejmowanie decyzji przez Odwoławczą Komisję Stypendialną, Wydziałową Komisję Stypendialną oraz Komisję ds. Przyznawania Miejsc w Domach Studenckich w składzie 3-osobowym, nawet gdy taka liczba nie stanowi 50% członków uprawnionych do głosowania. Student studiów stacjonarnych decyzję o przyznaniu stypendium odbiera bezpośrednio w Dziekanacie lub Dziale Pomocy Materialnej dla Studentów nie w dogodnym dla siebie terminie, lecz w terminie określonym przez Rektora. W Regulaminie znajdują się sprzeczne ze sobą zapisy, to jest §26 ust. 2 i 3 oraz §32 ust. 5 i 8, które mówią, że wnioski o stypendium socjalne i stypendium specjalne studenci pierwszego roku studiów I i II stopnia składać mogą od 1 do 15 października oraz,

że wnioski złożone po 5 dniu danego miesiąca powodują przyznanie stypendium dopiero od miesiąca następnego. Oznacza to, że student pierwszego roku, który złożył podanie po 5 października nie otrzyma stypendium za ten miesiąc. Zgodnie z §26 ust. 4, gdy wyczerpią się środki Funduszu Pomocy Materialnej Wydziałowa Komisja Stypendialna wnioski rozpatruje negatywnie. Zgodnie z §38 ust. 4 student, który przenosi się na studia na kierunek „biologia” na UKSW z innej uczelni o innej skali ocen i składa wniosek o stypendium Rektora dla najlepszych studentów, ma średnią do listy rankingowej liczoną na podstawie ocen z poprzedniej Uczelni, bez zastosowania przelicznika, co może być krzywdzące dla studentów UKSW. §48 ust. 1 mówi, że student może ubiegać się o zapomogę składając wniosek do 5 dnia każdego miesiąca, ale nie później niż do 5 maja, co powoduje, że jeżeli student znajdzie się w losowej i przejściowej, trudnej sytuacji po 5 maja to nie przysługują mu środki z Funduszu Pomocy Materialnej.

Uczelnia nie posiada własnych Domów Studenckich i obecnie wynajmuje miejsca dla studentów w akademikach innych uczelni. Jednakże są już plany budowy Domu Studenckiego UKSW.

Wspieranie rozwoju zawodowego, kulturowego i społecznego. Na Wydziale istnieje Wydziałowa Rada Studentów, która działa na podstawie *Regulaminu Samorządu Studentów Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie*, który został sprawdzony pod względem zgodności z Ustawą i Statutem Uczelni przez Senat. Jest to zgodne z art. 202 ust. 4 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym. Przepisy Regulaminu są skonstruowane poprawnie i w sposób jasny określają wybór, funkcjonowanie oraz kompetencje poszczególnych organów Samorządu Studenckiego.

Samorząd opiniuje w formie uchwał Regulamin Studiów, Regulamin Pomocy Materialnej oraz decyzje Rektora o podziale Funduszu Pomocy Materialnej.

Liczba przedstawicieli studentów w składzie Senatu Uczelni Rady spełnia wymogi art. 61 ust. 3, a w składzie Wydziału spełnia wymóg określony w art. 67 ust. 4, ustawy.

Samorząd Studencki jest silnie zaangażowany w życie Uczelni, zabierając głos w sprawach ważnych dla studentów, a także organizując życie kulturalne i sportowe. Samorząd Wydziałowy nie posiada własnego biura, jednak Władze zapewniają członkom Samorządu sprzęt niezbędny do jego sprawnego funkcjonowania.

Przedstawiciele Wydziałowej Rady Studentów pozytywnie oceniają współpracę z władzami Wydziału, które zapewniają wsparcie merytoryczne i finansowe podejmowanych przez nich inicjatyw.

Na Uczelni działa Biuro Karier. Prowadzi ono konsultacje, pomaga w poszukiwaniu praktyk, szkoleń oraz staży. Studentom ocenianego kierunku wspomniane biuro jest pomocne przy szukaniu praktyk.

Studenci są zadowoleni z systemu opieki naukowej, dydaktycznej i materialnej na kierunku „biologia”. Największe zastrzeżenia budzi ich zdaniem brak odpowiedniego

księgozbioru w Bibliotece oraz utrudnienia w dotarciu do budynku, w którym odbywają się zajęcia.

Uczelnia nie rozpoczęła podpisywania umów cywilno – prawnych ze studentami studiów stacjonarnych. Podpisuje natomiast „Umowy o odpłatności za powtarzanie zajęć na studiach stacjonarnych”.

Ocena końcowa 7 kryterium ogólnego „w pełni”

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) Postępowanie kwalifikacyjne na studiach I i II stopnia jest standardowe i prawidłowe, nie zawiera zapisów dyskryminujących jakąkolwiek grupę kandydatów. Wydział nie ustala progów zarówno na studiach I jak i II stopnia, przyjmuje wszystkich kandydatów.

2) System oceny osiągnięć studentów zorientowany generalnie na zdobywanie wiedzy, zawiera standardowe wymagania i zapewnia przejrzystość oraz obiektywizm formułowania ocen. Studenci kryteria zaliczenia przedmiotu poznają już na pierwszych zajęciach dydaktycznych z danego przedmiotu. Stwierdzono, że niezgodne z ustawą pobierane są opłaty za egzamin komisyjny, ponadto w tym egzaminie nie uczestniczy jako obserwator przedstawiciel studentów.

3) Uczelnia sprzyja międzynarodowej i krajowej mobilności studenckiej, choć ta mobilność jest obecnie niewielka.

4) Uczelnia umożliwia rozwój zawodowy, kulturowy i społeczny studentów, głównie poprzez wsparcie działalności Samorządu Wydziałowego oraz sprawną działalność Biura Karier. Natomiast powinien być dopracowany system pomocy materialnej studentom.

8. Stosowanie na ocenianym kierunku studiów wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia zorientowanego na osiągnięcie wysokiej kultury jakości kształcenia

1). Wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia w Uniwersytecie Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie został określony w Zarządzeniu Rektora Nr 47/2010 z dnia 15 września 2010 r. (z późn. zm), poprzedzonym odpowiednio Zarządzeniami Rektora: Nr 32/2008 z dnia 25 lipca 2008 r. oraz Nr 49/2009 z dnia 16 października 2009r. Zgodnie z przywołanym dokumentem wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia obejmuje monitorowanie i ocenę planów studiów i programów nauczania, monitorowanie stosownych kryteriów, przepisów i procedur oceniania studentów, dbanie o wysoką jakość kadry dydaktycznej, doskonalenie organizacji procesu dydaktycznego, przegląd zarządzania jakością, obejmujący procesy, które mają wpływ na doskonalenie WSZJK. W zarządzeniu przewidziano powołanie w strukturze Uczelni Komisji ds. Jakości Kształcenia, Wydziałowych Komisji ds. Jakości Kształcenia oraz Zespołów ds. Jakości Kształcenia odpowiedzialnych

za działania w zakresie zapewnienia jakości. Ponadto przewidziano zadania dla Działu Kształcenia i Ośrodka Badań Jakości Kształcenia i Ewaluacji.

Na Wydziale stworzono przejrzystą strukturę zarządzania procesem dydaktycznym oraz odpowiedzialności za zapewnienie jakości kształcenia. Dziekan Wydziału kieruje procesem dydaktycznym na ocenianym kierunku w ramach posiadanych uprawnień (§ 44 Statutu Uczelni - Uchwała nr 105/2011 Senatu UKSW z dnia 27 października 2011 r.), natomiast Rada Wydziału w zakresie posiadanych Statutowych kompetencji (§ 34 Statutu) nadzoruje proces kształcenia na Wydziale.

Na Wydziale powołano z dniem 9 kwietnia 2010 r. Wydziałową Komisję ds. Jakości Kształcenia, której zadaniem jest ocenianie organizacji procesu dydaktycznego pod względem scalenia sylwetki absolwenta z programem nauczania i planem studiów oraz metodami dydaktycznymi w spójną całość uwzględniającą tożsamość kierunku studiów i przedstawienie tej oceny w formie raportu dziekanowi. Jednakże w skład tej komisji nie wchodzi studenci, a podjęte decyzje nie są z nimi nawet konsultowane. Po zasięgnięciu opinii zespołu nauczycieli akademickich zaliczanych do minimum kadrowego kierunku studiów Dziekan przedkłada na koniec roku akademickiego Radzie Wydziału ocenę efektów kształcenia, która stanowi podstawę doskonalenia programu kształcenia.

W ramach procesu dostosowywania procedur zarządzania procesem dydaktycznym na najbliższej radzie Wydziału przewidywane jest powołanie odpowiedniej komisji składającej się z zespołu nauczycieli akademickich zaliczanych do minimum kadrowego, która będzie opiniować analizę i ocenę efektów kształcenia.

Zadania Wydziałowej Komisji zostały szczegółowo określone § 2 ust. 4 ww. zarządzenia Rektora, do których należy systematyczna ocena procesu kształcenia realizowanego na kierunku dokonywana między innymi poprzez:

- 1) ocenę programów nauczania na danym kierunku studiów, a mianowicie dokonywanie:
 - analizy konstrukcji programów nauczania pod względem ich zgodności z obowiązującymi standardami kształcenia z uwzględnieniem różnych form studiów, oraz
 - analizy treści programowych pod względem ich zgodności z założonymi efektami kształcenia i kwalifikacjami związanymi z ukończeniem studiów I, II, III stopnia;
- 2) ocenę organizacji procesu dydaktycznego pod względem scalenia koncepcji kształcenia, sylwetki absolwenta, planu studiów i programu nauczania oraz metod dydaktycznych w spójną całość uwzględniającą tożsamość danego kierunku studiów;
- 3) ocenę określonej na danym kierunku kształcenia sylwetki absolwenta pod względem jej zgodności ze standardami kształcenia oraz strukturą kwalifikacji absolwenta,
- 4) ocenę stosowanych kryteriów, przepisów i procedur oceny studentów i doktorantów,
- 5) ocenę elementów organizacji procesu dydaktycznego służących zapewnieniu odpowiednich warunków kształcenia i warunków materialnych studenta,
- 6) ocenę badań naukowych.

Wydziałowa Komisja ds. Jakości Kształcenia została zobowiązana postanowieniami niniejszego zarządzenia do przedstawiania tych ocen w formie raportu Dziekanowi bądź Radzie Wydziału, a także sporządzania rocznego raportu samooceny. Raporty są oceniane przez Ośrodek Badań Jakości Kształcenia i Ewaluacji, a wyniki oceny wraz z zaleceniami naprawczymi są przedstawiane na posiedzeniu Senatu UKSW i udostępniane władzom dziekańskim, które przekazują wyniki Radom Wydziału oraz nadzorują wprowadzenie zaleceń naprawczych. Raport ewaluacyjny pt. „Studenci o funkcjonowaniu swojej uczelni” prezentujący wyniki ankiety studenckiej dotyczącej warunków studiów w Uczelni był przez szereg tygodni dostępny dla pracowników i studentów poprzez USOS. Władze Wydziału podjęły działania zmierzające do wyeliminowania tych niekorzystnych zjawisk, które studenci sygnalizowali w ankiecie niską oceną. Obecnie (w roku akademickim 2011/2012) Ośrodek Badań Jakości Kształcenia i Ewaluacji nie prowadził prac.

Jakość kształcenia monitoruje się na Wydziale poprzez studencką ankietę oceny zajęć dydaktycznych - po każdym zakończonym semestrze przeprowadzane są ankiety studenckie oceniające każde zajęcia. Wzory ankiet dostępne są w rozporządzeniu Rektora UKSW z dnia 24 marca 2009 r. i dotyczą całej Uczelni. W ankietach dotyczących zajęć dydaktycznych studenci oceniają kryteria takie jak: zgodność realizacji programu zajęć z ich opisem w sylabusie, sposób prezentacji materiału, klarowność warunków zaliczenia, obiektywizm w ocenie pracy studenta, umiejętności zainteresowania przedmiotem, pobudzanie do samodzielnego myślenia, zachęcanie do samodzielnego uczenia się, regularność i punktualność prowadzenia zajęć, życzliwość i takt prowadzącego wobec studentów oraz dostępność dodatkowych konsultacji, podobne kryteria oceniane są również podczas wypełniania kwestionariusza ankiety dotyczącego zajęć z wychowania fizycznego. Jak wynika z Raportu Samooceny cyklicznie, po zakończeniu każdego semestru przeprowadzana jest ewaluacja wszystkich zajęć przez studentów. Z wynikami ewaluacji wszystkich pracowników zapoznaje się Dziekan, Pełnomocnicy Dziekana ds. studiów na poszczególnych kierunkach, a każdy pracownik poznaje ocenę wystawioną mu przez studentów. W przypadkach, gdy nauczyciel akademicki uzyskuje niskie oceny swoich zajęć w ankietach, Dziekan przeprowadza z tym pracownikiem rozmowę. Wyniki ankiet były do tej pory jednak wyłącznie sygnalizowane pracownikom na Radach Wydziału po zakończeniu roku akademickiego. W najbliższym czasie wyniki ankiet będą omawiane na Radach Wydziału. Wyniki ankiet nie są przedstawiane studentom.

Hospitacje zajęć dydaktycznych prowadzi się na Wydziale Biologii i Nauk o Środowisku zgodnie z Zarządzeniem Nr 1/2010 Dziekana z dnia 4 października 2010 r. Podczas hospitacji wypełniana jest „Karta hospitacyjna” oceny pracy nauczyciela przez przełożonego, a uwagi zapisane w protokołach hospitacji zajęć mają być wykorzystane w okresowych ocenach i w procesie awansowania nauczycieli akademickich. W obecnym roku przeprowadzono 4 hospitacje nauczycieli prowadzących zajęcia laboratoryjne: z chemii, genetyki, biologii

molekularnej i fizjologii. Ogółem dokonano około 10 hospitacji, przy czym hospitowała Pani Dziekan. Należy zauważyć, że liczba przeprowadzonych hospitacji jest stosunkowo niewielka i w związku z tym oddziaływanie tej metody weryfikacji na poprawę jakości kształcenia jest niezbyt duże. Począwszy od roku akademickiego 2012/2013 przewiduje się zwiększenie liczby hospitowanych zajęć, do co najmniej 20 w roku. Sugeruje się nie tylko zwiększenie częstotliwości hospitacji zajęć, ale również wskazane byłoby ich przeprowadzenia przez Komisję, np. Komisję Dydaktyczną, czy Radę Programową Kierunku. Wyniki hospitacji będą podstawą dla Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia do poprawiania i modyfikowania programów nauczania w latach następnych.

W UKSW monitorowane są również kariery zawodowe absolwentów na rynku pracy przez Centrum Szkolenia i Doradztwa Zawodowego.

W trakcie wizytacji nie zostały przedstawione dowody, iż na Wydziale dokonuje się w sposób systematyczny i kompleksowy analizy i oceny osiągniętych efektów kształcenia, której wyniki stanowią podstawę doskonalenia programu kształcenia, pomimo iż jednostka dysponuje systemem informatycznym (USOS). Powołano Radę Programową Kierunku, w której zakresie obowiązków jest właśnie modyfikacja programów kształcenia, przy czym wspomniana Rada funkcjonuje od tego roku akademickiego, nie jest w pełni ukonstytuowana (brak w jej składzie studentów i interesariuszy zewnętrznych – np. pracodawców).

Upowszechnienie informacji związanych z monitorowaniem procesu kształcenia na Wydziale realizowane jest w sposób kompleksowy jedynie w odniesieniu do raportu samooceny przez Wydziałową Komisję ds. Jakości. Raport samooceny prezentowany jest członkom Rady Wydziału, którzy mają możliwość zapoznania się z jego treścią i wyrażenia własnej opinii. System upowszechniania informacji nie obejmuje pozostałych grup osób zainteresowanych nie wchodzących w skład Rady Wydziału, tj. pracowników naukowo-dydaktycznych, studentów, pracowników administracyjnych, partnerów zewnętrznych Wydziału.

Stosowane procesy, procedury i narzędzia badające jakość nie odbiegają od standardowych (badania ankietowe studentów, hospitacje). Procesy jakościowe są generalnie realizowane, choć jeszcze nie wszystkie (np. badanie losów absolwentów). Nie wypracowano jeszcze także metod i narzędzi badania nabywanych przez studentów umiejętności, tym samym trudno określić, co w tym obszarze należy poprawić, co warto udoskonalić itd. Nie wypracowano także sposobu ich dokumentowania i śledzenia. Niektóre z procedur (np. hospitacje zajęć) stosuje się niesystematycznie (zajęcia hospitowano tylko w roku akademickim 2011/2012).

System zapewniania jakości kształcenia na wizytowanym kierunku w opinii studentów nie funkcjonuje w pełni, ponieważ z przeprowadzonych ankiet i ich opracowania nie są ich zdaniem wyciągane wnioski i wdrażane procedury doskonalenia. Ponadto wyniki z nich

uzyskiwane, nie są przez Uczelnię szerzej udostępniane. Wpływa to na małe zainteresowanie studentów udziałem w procesie ankietowania, a szerzej w procesach doskonalenia jakości kształcenia na kierunku.

2). Obecnie udział interesariuszy zewnętrznych ogranicza się do informacji zwrotnej uzyskiwanej od pracodawców przyjmujących studentów na odbywanie praktyk. W następnych latach akademickich planuje się na Wydziale Biologii i Nauk o Środowisku, przed podjęciem działań mających na celu udoskonalenie i modyfikowanie programu studiów, zaproszenie interesariuszy zewnętrznych do konsultacji na temat ich oczekiwań w zakresie kompetencji absolwentów Wydziału z punktu widzenia grupy przyszłych pracodawców. Sformułowane przez nich oczekiwania zostaną uwzględnione przy formułowaniu efektów kształcenia.

Ocena skuteczności funkcjonowania wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia w odniesieniu do oceny możliwości realizacji zakładanych efektów kształcenia, ich weryfikacji i dostosowywania do potrzeb interesariuszy zewnętrznych oraz potrzeb i możliwości interesariuszy wewnętrznych w ocenie **Zespołu Wizytującego** określono w **tabeli 1**. W przedstawionej ocenie starano się oszacować obecne oddziaływanie wszystkich tych elementów, które wpływają na możliwość realizacji efektów kształcenia. Zwrócić należy jednak uwagę, że ocena następuje w okresie przejściowym, dostosowawczym do zapisów nowej ustawy.

Tabela nr 1 Ocena możliwości realizacji zakładanych efektów kształcenia (odrębnie dla każdego poziomu kompetencji).

Studia I stopnia

zakładane efekty kształcenia	program i plan studiów	kadra	infrastruktura dydaktyczna/ Biblioteka	działalność naukowa	działalność międzynarodowa	organizacja kształcenia
Wiedza	+	+	+	+	+/-	+
umiejętności	+	+	+/-	+	+/-	+
kompetencje społeczne	+/-	+	+/-	-	+/-	+/-

Studia II stopnia

zakładane efekty kształcenia	program i plan studiów	kadra	infrastruktura dydaktyczna/ Biblioteka	działalność naukowa	działalność międzynarodowa	organizacja kształcenia
Wiedza	+	+	+/-	+/-	+/-	+
umiejętności	+/-	+	+/-	+/-	+/-	+/-
kompetencje społeczne	+/-	+	+/-	-	+/-	+/-

+ - pozwala na pełne osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

+/- - budzi zastrzeżenia - pozwala na częściowe osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

- - nie pozwala na osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

Ocena końcowa 8 kryterium ogólnego „znacząco”

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) Na Wydziale Biologii i Nauk o Środowisku istnieje Wewnętrzny System Zapewnienia Jakości Kształcenia (WSZJK), którego strukturę i sposób funkcjonowania określono w aktach prawnych Uczelni. Procedury i narzędzia badające jakość nie odbiegają od typowych, dotąd realizowanych, przy czym nie wszystkie procesy jakościowe są realizowane. Nie wypracowano jeszcze metod i narzędzi badania nabywanych przez studentów umiejętności. Nie wypracowano także sposobu ich dokumentowania i śledzenia. Ponadto uzyskiwane w wyniku przeprowadzonych procedur wyniki nie w pełni są wykorzystywane do poprawy jakości kształcenia.

2) W Wewnętrznym Systemie Zapewniania Jakości Kształcenia nie biorą udziału interesariusze zewnętrzni, pracodawcy czy inni beneficjenci procesu kształcenia. Także studenci nie są praktycznie włączani do tego Systemu. Jedynym elementem Systemu, w którym uczestniczą jest proces ankietyzacji, jednakże wyniki przeprowadzanych ankiet nie są podawane do wiadomości studentów.

9. Podsumowanie

W tabeli nr 2 dokonano podsumowania spełnienia analizowanych, i opisanych wcześniej ogólnych kryteriów oceny programowej.

Tabela nr 2 Ocena spełnienia kryteriów oceny programowej

Kryterium	Stopień spełnienia kryterium				
	wyróżniająco	w pełni	znaczaco	częściowo	niedostatecznie
koncepcja rozwoju kierunku			X		
cele i efekty kształcenia oraz system ich weryfikacji		X			
program studiów			X		
zasoby kadrowe			X		
infrastruktura dydaktyczna			X		
przewodzenie badań naukowych			X		
system wsparcia studentów w procesie uczenia się		X			
wewnętrzny system zapewnienia jakości			X		

Cele kształcenia dotychczasowego absolwenta kierunku „biologia” oraz uzyskiwane efekty kształcenia odpowiadały standardom kształcenia i przyjętym deskryptorom zgodnym z dotychczas obowiązującym rozporządzeniem MNiSzW z dnia 12 lipca 2007 r. w sprawie standardów kształcenia (Dz. U. Nr 164, poz. 1166 z późn. zm.). Obecnie podjęto już działania dostosowania ich do rozporządzenia MNiSzW z dnia 2 listopada 2011 r. w sprawie Krajowych Ram Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego (Dz. U. Nr 253, poz. 1520). Z tych powodów nie wypracowano jak dotąd metod i narzędzi badania nabywanych przez studentów umiejętności. **Konieczne jest zatem stosowne wzmocnienie systemu zapewnienia jakości dla monitorowania i doskonalenia umiejętności nabywanych przez studentów. Niezbędne wydaje się także przekonanie studentów o ich bardzo ważnej roli w systemie zapewnienia jakości kształcenia.** Korzystne byłoby także pozyskanie interesariuszy zewnętrznych do prac w zakresie jakości kształcenia na kierunku.

Wydział powinien formalnie zdefiniować strategię działania, z określeniem jej poprzez m.in. nazwę kierunku „biologia człowieka”. Jednocześnie należy **podjąć działania modyfikujące program kształcenia**, tak aby zwiększyć w nim udział zajęć dydaktycznych laboratoryjnych oraz fakultatywnych, wśród których proponuje się studentom zajęcia związane z nowymi trendami w biologii. Takie działania uatrakcyjnią ofertę kształcenia, pozwolą na odróżnienie „biologii” na Uniwersytecie Kardynała Stefana Wyszyńskiego od innych podobnych kierunków na terenie województwa mazowieckiego. Działania te przyniosą oczekiwane efekty w postaci zainteresowania kierunkiem kandydatów na studia. Warunkiem jest jednak znaczna poprawa bazy materialnej Wydziału (laboratoria, pracownicy techniczni), tak aby mógł on znacząco poprawić umiejętności uzyskiwane przez studentów na zajęciach dydaktycznych oraz realizować badania naukowe.

Z kolei kadra naukowa powinna bardziej identyfikować się z Wydziałem, czego wyrazem będzie znaczne zwiększenie liczby publikacji naukowych afiliowanych na Wydziale.